

Izhaja tedensko.
 Poština plačana v gotovini.
 Uredništvo: Narodni dom,
 Tajništvo Narodno-socialistične stranke. Telef. št. 77.
 Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane R 1'60.

Upravništvo: Ljubljana, Građišče 7, levo. Telefon št. 77.

Naročnina: Mesečno 6 kron.

Ljubljana, dne 29. dec. 1921.

Kriza v centralni vladi je začasno rešena. Novi demokrati in radikali so zasedli ministrske stole, stari ministri dobijo penzijo in zopet bo nekaj časa mir.

Demokratski listi so hiteli povedati, da se program vlade ne bode čisto nič spremenil. Vse bode ostalo, kakor je bilo. To novico bi si bili demokratski časopisi lahko prihranili. To smo vedeli, ne da bi nam povedali.

Tri leta že obstoji naša država, imeli smo vse mogoče vlade, toda spremembe še nismo doživeli. Brez programa je bila prva vlada in to je ostalo neizpremenjeno do danes. Do danes nimamo urejene niti ene stvari. Naš parlament ni napravil niti enega socialnega zakona, sploh pa lahko rečemo, da ni napravil ničesar.

S puhlimi frazami se lovijo in govoričijo o državotvornosti, o edinstvi. Toda kakor hitro bi se imela edinstvo udejaviti, dvignejo svoje glave, ravno tisti državotvorci, ki o edinstvi najbolj kričijo, da to ne gre. Kako izgleda edinstvo v praksi, nam kažejo že samo več ko različni davčni sistemi. V enem delu države sploh ne plačujejo nobenih davkov, v drugem delu bi jih plačevali, pa ni nikogar, ki bi davke sprejemal, v tretjem delu rubijo enostavno vse one, ki ne plačajo vse in sicer takoj, kar jim je bilo predpisano. Eni in isti državni uslužbenci imajo v vsakem delu države za eno in isto delo, različne plače. Navadni človek bi mislil, da bi bilo za praktično ujedinjenje pač najboljšje, da bi bile povsod ene in iste dolžnosti in povsod enake pravice. Tistega, ki to tako misli, poučijo državotvorci hitro, da tako ne more biti.

In demokratski listi so javili, da bo ostalo vse pri starem.

Res čudni so časi. Človek se več ne spozna. Na dnevnem redu je uradniško vprašanje. In koliko se o tem piše. Veliko preveč uradnikov je, treba je, da se jih toliko in toliko odpusti. Kar naenkrat pa čita človek, kje v kakem časopisu, da se n. pr. v Banatu ne plačujejo davki, ker ni

uradnikov. Pri anketi o železniških vprašanih — je rekel pomočnik ministra saobračaja Jelič: Jaz ne morem napraviti, kar gospodje zahtevajo, meni manjka silno število uradništva. Kaj je torej res? Ali je preveč ali premalo uradnikov? Cel Beograd je ena velika uganka.

Sedaj pa je domovina rešena, ali pa se podira demokratska baraka. »Jutro« je prineslo s silnim pompom novico, da je zakonodajni odbor sklenil, da povišajo državnim uslužbencem draginjske doklade. In to vse na predlog demokratov, profesor Reisner je bil tisti mož, ki je iznašel smodnik. Preveč dobrot naenkrat. Bolj počasi voziti in ljudi ne tako farbat, bi bilo bolj na mestu. Zakonodajni odbor je sklenil, povišati doklade, ko bode finančni minister našel kritje iz davkov in ko bodo odpuščeni oni uradniki, ki jih je preveč. Ko pa v nekaterih krajih že itak nimajo uradnikov, kdo bo pobiral davke, da bo našel finančni minister kritje?

Same uganke. »Jutro« pa je napravilo Reisnerju silno slabo uslugo.

V božični številki namiguje »Jutro«, da bi bilo dobro, ko bi se zjednile proti klerikalcem vse napredne stranke. Klerikalci sicer ne pomenijo nič, kljub temu pa rastejo vedno bolj in bolj, pravi »Jutro«. Dve leti je pobijalo »Jutro« klerikalce s tem, da je uničilo enoten nastop naprednih strank. Ljudje, ki so sistematično uničevali vsako naprednost nimajo pravice prištevati se naprednjakom. S tem, da se vdarja tu in sem po farjih, še naprednost davno ni dokumentirana. Dejanja pa so kazala nazadnjaštvo najhujše vrste. V praksi smo videli, da tem ljudem ni za nič drugega, kakor za osebne koristi. In ako čitamo sedaj Jutrove jeremijade, nam prihaja nehote na misel, da jih je narekovala želja po ministruvanju. Več jih je še, ki bi prišli radi na vrsto, nepregledna vrsta Jutrovih generalov še čaka na mehki ministrski stolec in na ministrsko penzijo.

boj naš proračun, ki bi človeka s tanjšo kožo spravil popolnoma iz ravnotežja.

Zanašamo se na našo preizkušeno armado somišljenikov, ki nas bodo tudi v prihodnjem letu podpirali in stali ob strani v pomoč, kadar jih bomo potrebovali. Da, zanašamo se na to zaradi tega, ker vemo, da bodo vršili svojo dolžnost intenzivneje kot doslej. Vsi vemo, kje so naši cilji! — Pred vsem pa prosimo te naše ljudi, naj gledajo za tem, da se bo list širil. Vsak somišljenik naj nam pridobi za novo leto vsaj dva nova naročnika! Na drugi strani pa naj deluje na tem, da nihče od sedanjih naročnikov ne odpade.

Cena listu od novega leta naprej je mesečno po 2 dinarja. Plačuje naj

se kolikor mogoče vsaj za četrtletno naprej po položnici »Nove Pravde«, ne pa po oni načelstva NSS. — V ta namen prilagam današnji številki položnice. Kdor pa hoče plačati več, pa tudi lahko več pošlje. Kdor je že kaj plačal vnaprej po stari ceni, naj nam pošlje diferenco.

Ta povišek 2 kroni na mesec, bi bili morali vsled podražitve papirja že pred pol letom uveljaviti, a smo to opustili, ker vemo, da ljudje plačajo težko. Zato smo si tudi svesti, da zaradi tega poviška ne bo nikda vznevoljen.

Proseč vse naše naročnike in prijatelje, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče jim želimo

Srečnejše in boljše novo leto!
 Uprava.

Afera z 235 denarnimi pismi na Ljubljanski pošti.

Odgovor finančnega ministra na interpelacijo poslanca Brandnerja.

Finančni minister je končno odgovoril poslancu tov. Brandnerju na njegovo interpelacijo v zadevi denarnih pisem izvestnih zagrebških in beograjskih bank, ki so bila ustavljena na ljubljanski pošti. Odgovor, ki je finančnemu ministru očitno delal preglavice, ker ga je tako dolgo sestavljal, se glasi:

»Gospod poslanec! Z ozirom na vprašanje, katero ste mi izvolili staviti preko narodne skupščine, češ, da so se s poštami pošiljatkami tujih valut kršili zakonski predpisi, imam čast, da Vam podam sledeči odgovor:

Do dneva, ko je stopil v moč najnovejši pravilnik o ureditvi prometa z devizami in valutami, t. j. do 25. septembra t. l. je bil dovoljen izvoz tujih valut in deviz v neomejeni višini iz naše kraljevine, bodisi v poštinih pošiljatkah, bodisi na druge načine, pa vsled tega ni bilo nobene zakonske podlage, da poštno ravnateljstvo v Ljubljani izroči carinarniki denarna pisma s tujimi valutami, ki so bila poštam izročena do 25. septembra t. l., ko je stopil v moč novi pravilnik in ko se je določila vsota, katero zamore vsak potnik izvesti iz naše kraljevine (član 3).

Da bi se po 25. septembru onemogočil iznos efektivnih valut iz dežele potom poštinih pošiljatev, je poslalo podrejeno ministrstvo — generalni inšpektorat z aktom 10.872, od 14. oktobra ministrstvu pošt in brzojavov sledeče naročilo:

»V zvezi s pravilnikom št. 10.137 od 24. septembra je potrebno, da vsi odpošiljatelji deviz in valut, ki so pra-

vilnim potom prišli do njih, najprej puste potrditi svoja pisma pri odboru v narodni banki SHS za promet z devizami in valutami in se šele potem pošljejo pošti v nadaljno odpošiljatev v tujino.

Generalni inšpektorat prosi ministrstvo, da blagovoli o tem obvestiti pošte v kraljevini. Pisma, ki so dosedaj zadržana na ekspediciji, naj se vrnejo pošiljalcem, da jih prej puste potrditi pri omenjenem odboru. Ministrstvo naj blagovoli obvestiti generalni inšpektorat, da se je od strani ministrstva izdala tozadevna odredba.

Toda vsled te ministrske odredbe je dobilo ministrstvo najenergičnejše proteste trgovskih in industrijskih zbornic iz Zagreba, Ljubljane, Osjeka in od Zveze denarnih zavodov iz Zagreba, s katerimi se je zahtevalo, da se ta odredba ukine, ker ima od nje ves naš denarni promet s tujino veliko škodo.

Z ozirom na prednešene razloge in na nestalnost kurza na naših mednarodnih trgih, kakor tudi na škodo, katero bi eventualno mogli imeti denarni zavodi in trgovski krogi v deželi vsled oteževanja in zadržavanja dopošiljatev v tujino, sem bil primoran, da ukinem ono odredbo, a celotno kontrolo delovanja denarnih zavodov in ustanov prenesem na odbore za kontrolo trgovine z devizami in valutami in na finančne uradnike v deželi, kakor to predpisuje član 24. pravilnika.

S to odredbo nismo niti jaz, niti podrejeno ministrstvo imeli namena, da krivce izvlečemo iz kazni, kajti

Našim naročnikom in prijateljem!

Z današnjo številko zaključuje list drugo leto svojega obstanka.

Stopamo v tretje leto in to pogumneje kot doslej. Preživeli smo

toliko boja, kriz, ovir in drugega takega zla, da smo se navadili vsega in se tudi bodočnosti prav nič ne strašimo, akoravno imamo pred se-

Swet Marden.

Volja in vspeh.

(1. nadaljevanje.)

»Lahko bi nekaj modeliral, kar bi se dalo vporabiti kot namizni okrasek, če mi dovolite, da poskusim.«

Upravitelju ni preostalo drugega in je dovolil dečku, da napravi svoj poskus. Ta si je dal prinesiti precejšen kos surovega masla in je oblikoval s spretno roko ležečega leva, ki ga je začuden upravitelj položil na pripravljeno mizo za goste. Prireditve je pričela in k mizi je sedlo obilo slovečih trgovcev in plemičev beneških, med katerimi so se nahajali tudi znameniti poznavalci umetnosti. Ko so opazili leva iz surovega masla, so od začudenja nad ženjalnim delom pozabili na jed. ogledovali so leva z natančnostjo in vpraševali gospoda Faliero, kdo je oni umetnik, ki je vporabil svojo spretnost ob tako minljivem materijalu. Ker Faliero sam tega ni vedel, je vprašal služabnika, ki je privedel malega Antona v dvorano. Ko so gostje zvedeli, da je leva napravil v kratkem času kuharski vajenec, se je spremenila gostija v slavospev malemu dečku. Premožni gospodar je izjavil, da pošlje dečka k najboljšim mojstrom v šolo in ostal je mož beseda. Antona pa njegova sreča ni razvadila. Ostal je priprost, resen in vester kot v onih časih, ko ni imel drugega izgleda, nego da postane priden kamnosek pri mojstru

Pisano. Gotovo je obilo ljudi, ki še niso nikdar slišali, na kak način se je Antonio s svojo prvo veliko »priliko« okoristil; gotovo pa je skoro vsakdo že slišal o Canovi, največjem kiparju svoje dobe.

Slabotni ljudje čakajo ugodne prilike, močni si jo napravijo sami.

»Najboljši možje niso oni,« pravi E. H. Chapin, »ki čakajo prilike, marveč oni, ki si jo vzamejo, jo oblegajo, zavzamejo in si napravijo iz nje služabnico.«

»O, kako rad bi postal bogat!« je vzkliknil še mlad rodbinski oče, ki ga je čakalo doma obilo lačnih kljunčkov, da jih nasiti. Bil je inteligenčen in marljiv, toda kljub temu ni mogel naprej in preživljal se je s prevažanjem malih tovorov po Filadelfiji.

»I — čemu pa ne postanete bogati?« ga vpraša Štefan Girard, ki je slišal njegov vzklik. — »Kako naj začnem brez denarja?« odvrne voznik. »Denarja ne potrebujete, ga zavrne mr. Girard. — »No, če mi hočete povedati, kako naj obogatim brez denarja, poskusim takoj brez obotavljanja.«

»Jutri pride v pristanišče na dražbo cela ladja zaplenjenega čaja,« reče milijonar; »pojdite tja, kupite ves tovar in pridite potem k meni.«

»Toda jaz nimam denarja, da kupim kar celo ladjo čaja,« ugovarja voznik. — »Pravim vam, da ne potrebujete denarja,« ga zavrne Girard ostro; »pojdite tja in stavite ponudbo na celi tovar; potem pridite k meni.«

Prihodnjega dne razglasi dražitelj, da je čaj kupcem na razpolago po zabojih ali pa ves tovar po težl. Že je staval eden izmed kupcev svojo ponudbo, ko ponudi na veliko začudenje navzoče množice voznik takoj višjo svoto. Ko se je šlo za sklep kupčije, je omenil voznik mirno, da namestoma vzeti ves tovar. Dražitelj se je obotavljal; ko je pa zvedel, da je mladi človek Girardov voznik, je takoj premenil svoje obnašanje in potrdil pravilnost kupčije.

Z naglico se je raznesla vest, da nakupuje Girard velike množine čaja, vsled česar se je čaj takoj podražil za več vinarjev pri funtu. »Sedaj pa prodajte vaš čaj,« reče veletržec prihodnjega dne. Mlademu možu se je posrečilo, da je blago hitro razprodal s tem, da je staval svoje cene nekoliko pod tržno ceno in v nekoliko urah je imel v žepu 50.000 dolarjev. — Pisec teh dogodkov sicer ne priporoča takega načina kupčije, navaja pa ta dogodek le kot vzgled, kako se zgrabi prilika pri laseh.

Lahko se stavi ena proti milijonu, da se slično naključje tebi ne bo nudilo; toda prilike, ki se jih da zase izkoristiti, se ponavljajo vedno in vedno — treba je le delati.

»Vi ste premladi,« se je glasil odgovor prosilcu, ki se je na podlagi oglasa v časopisu zglašil za službo vodje tovarne v Manchesteru.

»Pred petimi leti sem slišal enak ugovor,« je omenil Robert Owen, »nisem pa skoro pričakoval, da bi veljal še sedaj.«

kontrola denarnih zavodov obstoji trajno in stori se vse, kar je pri obstoječih zakonskih predpisih dovoljeno, da se onemogočijo špekulacije, s katerimi se dela na zmanjšanje vrednosti našega narodnega denarja.

Smatram, da Vam bo to, kar sem razložil, dovolj pojasnilo stavljeno vprašanje ter Vas prosim, da sprejmete zagotovilo mojega spoštovanja.

Minister financ: **Dr. Kumanudi.**

S tem odgovorom se moramo približje pečati. V njem je vse polno protislovij in tudi bridkih resnic, ki dokazujejo, da je resnična naša trditev, da vlada štiti velike tihotapce. Takoj v začetku ministrskega odgovora izve mo veliko čudo, da je bil do 25. septembra t. l. izvoz tujih valut in deviz v neomejeni višini iz naše kraljevine dovoljen, bodisi v poštnih pošiljavah, kakor tudi drugače. Temu nasproti pa govori praksa drugače. Fakt je, da so n. pr. v Špiljah neprestano preiskavali. Kdor je imel čez 100 dinarjev pri sebi, so mu denar vzeli in ga poleg tega kaznovali. Sedaj moramo vprašati, ali je bil izvoz valut dovoljen ali ne? Če je bil izvoz valut dovoljen, kakor trdi minister, potem so bili vsi finančni organi ob mejah navadni lopovi, ki so kradli, ali nevedneži, ki niso poznali predpisov. Ali pa izvoz ni bil dovoljen in minister tega ne ve, kar je vedel vsak drug človek v državi. Resnična je ali prva ali druga trditev.

Najhujše pa zbuje v oči ministrovo priznanje, da je preklical svojo naredbo, ker so proti njej najenergičneje protestirale trgovske zbornice in denarni zavodi v Zagrebu. Razumljivo je, da bo vsakdo protestiral proti odredbi zoper tatove. Minister torej prizna, da se je ustrašil tistih, proti katerim je svojo naredbo naperil. Kakšno zaupanje more imeti prebivalstvo do ministra, ki javno prizna, da se boji zameriti vsakemu borzijanču? Minister gotovo ni brez vzrokov izdal svojo naredbo. Moral je imeti gotovo zelo žalostne izkušnje, da je potem, ko je 25. septembra že stopil v veljavo pra-

vilnik glede izvoza valut, izdal 14. oktobra novo naredbo. Torej pravilnik ni zadoščal, ker se je tihotapilo kljub pravilniku na debelo, zato je izdal novo naredbo. Zakaj jo je potem ukinil?

Minister pravi, da so finanjski krogi zahtevali ukinjenje odredbe, ker ima vsled nje denarni promet veliko škodo. Torej minister prizna, da je šele iz zahteve borzijancev izvedel, da je njegova odredba škodljiva in jo je potem preklical. Po našem skromnem mnenju bi moral minister, predno izda kako naredbo, sam vedeti, ali je škodljiva ali koristna, in bi se ne smel pustiti blamirati od drugih, ki ga pozneje z energičnimi protesti pouče, da je za nje ta odredba škodljiva.

Minister pravi, da se kontrola nad denarnim poslovanjem vseeno vrši. Če se torej vrši, zakaj bi je ne smela vršiti tudi pošta? Če sme pošta konfiscirati celo navadne razglednice iz gotovih vzrokov in vršiti nad njimi kontrolo, zakaj je ne bi smela vršiti nad denarnimi pismi? Minister pravi, da to kontrolo vrši neki odbor, ne pove pa, kako dotični odbor vrši kontrolo, ki bi bila manj škodljiva, nego poštna kontrola. In kaka sredstva imajo dotični odbori, da lahko preprečijo tihotapljenje valut po pošti?

Minister pravi, da kontrola še vseeno obstoji in da se dela vse, kar je po obstoječih predpisih dovoljeno. Istočasno, ko to trdi, pa sam priznava, da je sam ukinil svoje lastne obstoječe predpise.

Konstatiramo, da se je finančni minister izognil glavnemu vprašanju, oziroma je očitano, da je tihotapce z valutami vzel v zaščito, s tem svojim odgovorom potrdil s še hujšim priznanjem, da je sam takoj razveljavil svojo lastno odredbo samo, da bi velike tihotapce rešil zaslužene kazni. Minister priznava, da je na protest tihotapcev razveljavil svojo odredbo, na podlagi katere bi morali biti kaznovani.

Če bi šlo za male tihotapce, ki tihotapijo, ker se drugače ne morejo preživljati, bi jih dal seve obesiti.

Vaclav Mejda.

Navadno se javno piše le o velikih in velezaslužnih možeh, piše se le o onih, ki so si priborili svetovne slave. Mi pa se čutimo dolžni, da javno pišemo o možu, ki si ni priboril svetovne slave, ki si je pa priboril neveljavih zaslug v procvit narodno-socialistične ideje in ki je bil ustanovitelj in agilen delavec pri naši Narodno-socialni Zvezi in Narodno-socialni stranki v Litiji. Po prevratu, ko je bilo še vse razorano in ko so se bojevniki vračali izmučeni k svojim domovom in rodbinam, je vladala v Litiji velika beda. Predilnica, ki zaposluje preko 600 ljudi, ni obratovala in ubogi litijski trpini niso imeli zaslužka, niso imeli kruha. Vse je bilo obupano, vse je bilo lačno. Takrat se med njimi prvi vzbudi Ceh tov. Mejda in kot pastir prične

zbirati ovce krog sebe. Pričel je vzpodbujati, tešiti in hrabriti. Ko je imel lepo število ljudi krog sebe, si je na vso moč prizadeval, da se predilnico zopet oživi in da dobi vsaj 600 ljudi svoj kruh. Trdna jeklena volja je priborila zmago. Predilnica je pričela obratovati in zaposlila lepo število ljudi. Bedni so dobili svoj kruh. Tovariš Mejda je svoje ljudi, svoje pristase takoj izročil v varstvo narodno-socialni organizaciji, izročil jih je Narodno-socialni zvezi. Zveza je takoj priskočila bednim v pomoč in dala izdatne vsote nezaposlenim tovarišem. Kmalu po obratovanju predilnice so se pa oglasili tudi drugi neizvoljeni in pričeli med delavstvom agitirati ta za to, oni za ono organizacijo. Tako, da so bile v predilnici kar štiri organiza-

cije NSZ, JSZ, Str. Zv. in pa komunisti. Ta pokret se pa nikakor ni dopadel jeklenemu Cehu tov. Mejdi, ker so se krivi preroki oglasili šele, ko je bilo ljudstvo že rešeno in ni bilo več tako bedno. Pričel se je boj med organizacijami. Boj kakoršen se še danes bije, toda tu je bila jeklena volja tov. Mejde, ki je vso svojo silo koncentriral v tem boju. In zmaga je bila njegova. Kakor hitro so organizacije zrastle tako hitro so padale.

Dobri pastir tov. Mejda je pa vso svojo čredo združil v eni organizaciji, združil v Narodno-socialni Zvezi.

In ta mož, ta naš tovariš sedaj odhaja. Razven Litije ni nikjer poznan, ni si priboril nobene svetovne zasluge,

priboril si je pa zahvalo vseh njegovih tovarišev in priboril priznanje Osrednjega vodstva Narodno-socialne Zveze. Temu vzor somišljeniku in propagatorju narodno-socialistične ideje velja naš dopis. Tovariši naj na njemu povzamejo nauk in drže se naj njegovega gesla: »Kar si sami vstvarimo to bomo imeli, od tujca ne pričakujte ničesar.«

Tebi, tov. Vaclav, smo napisali teh par vrstic, da se od Tebe ločimo. Ne prenehaj s svojim delovanjem temveč ga nadaljuj s podvojeno silo in ljubavjo. Tovariš Mejda! Srečna Ti pot v Češko in živel nam mnogo let v procvit narodnega socializma!

Razgled po svetu.

Goriški deželni odbor.

Kakor poročajo iz Gorice, je italijanska vlada v Gorici zopet vzpostavila deželni odbor, v katerega je bilo imenovanih 5 Slovencev in 5 Italijanov. Predsednik je Italijan, in sicer dr. Pettarin. Od Slovencev so bili imenovani: dr. Anton Gregorčič, dr. Engelbert Besednjak, nadučitelj Ignacij Krizman, dr. Henrik Tuma ter Treven iz Idrije. Namestnika sta med drugimi trgovec Anton Mikuž od Sv. Lucije in župnik Karel Oblak z Gorenjskega.

Izjava slovanskih poslancev v italijanskem parlamentu.

O priliki glasovanja o začasnem proračunu je podal poslanec Šček v rimskem parlamentu v imenu slovanskih poslancev naslednjo izjavo: »Vladi, ki nam je zatrla 150 srednjih, ljudskih in strokovnih šol in se je postavila s tem v nasprotje z obljubami generala Diaza, v nasprotje s praviim mišljenjem italijanskega ljudstva in zbornice same, ki je ob različnih svečanih prilikah izpovedala svojo voljo, vladi, ki se je postavila tako v nasprotje z vsemi načeli pravice in človečnosti ter teptala ali dala teptati dan za dnem najbolj elementarne pravice našega ljudstva ter postala tako Kajn slovanskega prebivalstva, taki vladi slovanski poslanci ne morejo dati zaupnice.«

Konec obojestranske trme?

Zagrebska »Riječ« poroča iz Varšave o važnih političnih konferencah. Konferiral je francoski poslanik s predsednikom Pilsudskim, potem je pa imel izredni ministrski svet sejo pod predsedstvom Pilsudskega. Misli se, da se dela na reviziji vzhodne politike Francije in da bi imela Poljska posredovati med Francijo in Rusijo. Poslanik sovjetske Rusije v Varšavi Karahun je imel daljši pogovor z ministrom zunanjih zadev Skirmundom in se je potem odpeljal v Moskvo. Pri tem razgovoru je ruski poslanik baje dal poljskemu ministru zunanjih del razumeti, da bi bilo želeto, ko bi Poljska posredovala med Rusijo in Francijo. Zani-

mivo je tudi sporočilo »Agence Havas«, da je zasigurano sodelovanje Rusije na mednarodni obnovitveni konferenci, o sodelovanju Nemčije se pa v brzovavki ne govori. Razbito svetovno gospodarstvo in strahovita lakota v Rusiji bodo menda le prisilile obojestranske vrtoglave mogotce k pameti.

Morski razbojniki v ruskih vodah.

Danski konzulat v Rigi je potom danskega zunanjega ministrstva opozoril trgovske kroge na dejstvo, da je nevarno odposiljati ladje v ruska pristanišča, ker je že več trgovskih ladij na skrivnostan način izginilo v bližini Kronstadta. Baje gre tu za plenitve ruske razbojniške ladje »Vjuga«.

Prepoved valutne špekulacije v Avstriji.

Zvezni finančni minister je izdal provizorično naredbo, po kateri se inozemska plačilna sredstva v svrhu špekulacije ali oddaje premoženja ne smejo niti pridobivati niti oddajati. — Gospod finančni minister Kumanudi v Jugoslaviji je nasprotno mnenja, da je treba tihotapce ščititi; vsaj tako je povedal poslancu Brandnerju.

Veliko padanje cen na Dunaju.

Na Dunaju je v zadnjem času draginja dosegla svoj višek; izpod dva tisoč kron ni bilo mogoče skuhati niti revnega kosila. To je bilo preveč: prebivalstvo je omagalo in ni ničesar več kupovalo, razen najnujnejšega, da se je ohranilo živo. Živila, posebno meso, se je nakopičilo in špekulanti in trgovci so morali odnehati. V par dneh so padle cene živilom za 200 do 300 kron pri kilogramu in enako so šle cene nazaj ostalemu blagu. Dočim stane celo moka v državni aprovizaciji 500 kron kilogram, stane moka v svobodni trgovini 480 kron en kilogram. Vsekakor tudi to ni — cena.

Zvišanje cen papirju in časnikom v Avstriji.

Z ozirom na povišanje cen papirja bodo povišane s 1. januarjem cene

»Kolikokrat na teden se opljanite?«

»Še nikdar v življenju se nisem opijanal,« odvrne Owen ponosno in zardi.

»Koliko plače zahtevate?«

»Tristo funtov na leto.«

»Tristo! Ne vem koliko prosilcev za to mesto sem imel dopolne že tu; toda vsi skupaj ne zahtevajo toliko.«

»Naj zahtevajo oni kar hočejo, jaz pa manj ne morem vzeti. Že sedaj zaslužim tristo funtov.«

Mladenič, ki še nikdar ni služil v veliki tovarni pavole, je bil poverjen z nadzorstvom nad 500 ovarniškimi delavci. V kratkem času je obvladal vse do skrajne malenkosti, kajti po dnevnem delu se je ponoči zanimal za stroje, sukno in izdelovanje. V celem Manchestru ga ni po strokovnem znanju nihče prekašal.

Pomanjkanje priložnosti je reden izgovor nestalnih, šibkih značajev. Prilike! V vsakem življenju jih je nebroj. Vsaka ura v šoli ali predavanju je priložnost. Vsak izpit nudi izgled v življenju. Vsak pacient je priložnost. Vsaka pridiga nudi priložnost. Vsak klient je prilika. Vsak opravek nudi priložnost — priložnost, da se izkažeš uljudnega — priložnost, da pokažeš moč in trdnost, — priložnost za poštenje — priložnost, da si pridobiš prijatelje. Vsak dokaz zaupanja, ki se ga stavi v tebe, je velika priložnost. Vsaka odgovornost, ki se je naprtila tvoji moči in tvoji časti, je neprecenljiva priložnost. Eksistirati se pravi: imeti prednost pri naporu; in če se te prednosti

krepko oprimeš, se bodo priložnosti do vspeha na tirišču tvojih zmožnosti hitreje množile, nego jih zamoreš sploh uporabiti.

Če se je zamogel črni suženj Fred Douglas povspeti do govornika, založnika in državnika, kaj vse ne bi zamogel doseči najsiromašnejši beli deček, ki je neprimerno bogatejši nego Douglass, ki ni bil niti gospodar lastnega telesa.

Ne marljivi, marveč lenuh se pritožuje stalno nad pomanjkanjem časa in priložnosti. Marsikateri ljudje vstvarijo iz malih odpadkov priložnosti, ki so jih mnogi drugi prezirno zavrgli, več, nego dosežejo drugi v celem življenju; slično čebelam srkajo med iz vsake cvetke. Vsak človek, ki ga srečajo, vsak slučaj dneva prispeva nekaj k njihovem znanju ali njihovi osebni veljavnosti.

»Ni človeka, ki bi ga sreča enkrat v življenju ne obiskala,« trdi nek kardinal; »toda če opazi, da človek na njen obisk ni pripravljen, pride pri vratih notri in pobegne skozi okno.«

»Kakšno ime ima?« je vprašal obiskovalec ateljeja, ko mu je bil pokazan izmed mnogih kipov bogov tudi kip, čegar obraz je bil zakrit z lasmi, na nogah pa je imel peroti.

»Priložnost,« je odvrnil kipar.

»Čemu pa ima zastrt obraz?«

»Ker jo ljudje redkokdaj spoznajo, če pride k njim.«

»In čemu ima peroti na nogah?«

»Ker naglo mimo pribeži in je ni možno dohiteti, ko je odbežala.«

Življenje vre samih možnosti. Morda niso ne velike niti zanimive; so pa velike važnosti za onega, ki se hoče v svetu uveljaviti.

Kornelij Vanderbilt je spoznal, da imajo parniki veliko bodočnost in je sklenil posvetiti paroplovbi ves svoj čas in svoje sile. Na veliko začudenje prijateljev je opustil dobro idočo trgovino in prevzel proti letni plači 1000 dolarjev vodstvo enega prvih parnikov, kar jih je bilo spuščeni v morje. Livingston in Fulton sta si bila izposlovala izključno pravico vožnje s parnikom po njujorških vodah; toda Vanderbilt je uzrl v tej njuni prednosti protizakonitost, proti kateri se je boril toliko časa, dokler ni bila razveljavljena. Kmalu je postal lastnik parnika in se je ponudil, da bo evropsko pošto, za katero je plačevala vlada visoke svote, prevažal brezplačno in s povečano hitrostjo. Njegova ponudba je bila sprejeta in s tem je dosegel tudi izredni tovarni in osebni promet s svojimi ladjami. Ko je opazil tudi za razvoj železnice velike možnosti v deželi, kakoršna je Amerika, se je pognal z vso silo v železniška podjetja, ki tvorijo podlago današnjemu ogroženemu Vanderbilto- vemu omrežju.

Mladi Filip Armour se je priklopil dolgi karavani »devetinštridesetnikov« in je prepotoval »veliko ameriansko puščavo« z vsem imetjem na vozičku, ki sta ga vlekli dve muli. Trdo delo v rudnikih in skrbno hranjenje zaslužek sta mu po šestih letih omogočila soudeležbo pri neki žitni kupčiji v Milwaukee, — in tekom devetih let si je pridobil 500.000 dolarjev. (Nadaljevanje sledi.)

vsem dnevnikom, mnogo pa jih bo prenehalo izhajati. Posamezna številka bo sedaj stala približno 40 do 44 n. a. kron.

Verižniki — dediči Habsburgovcev.

Stari in novi dvor na Dunaju so adaptirali za restavracijo, gledišče in plese. Tako postane dvor glavno shajališče zabaveželjnih »šiberjev«, kakor jim na Dunaju pravijo. Najemnina za bivšo »ceremonijsko dvorano« znaša za večer 15.000 kron — odločno premalo! — za razkošno slavnostno dvorano na novem dvoru pa 40.000 kron. Pri plesih trikrat več, dasi bi bilo lahko desetkrat dražje, kajti posečali bodo te plese itak le velevrižniki in njihove dame. V redutni dvorani novega dvora so pustili dragocene gobeline, ki se bodo gotovo poškodovale, ker ta publika nima smisla za umetnost. V pritličju se še vedno nahaja ameriška »Akcija za pomoč deci«.

Razvrstitev višjih in nižjih častnikov v Avstriji.

Nedavno se je v avstrijskem parlamentu razpravljalo o komandni sestavi sedanje avstrijske vojske, katera je na temelju mirovne pogodbe znatno skrčena. Glasom statistike vojnega ministrstva šteje avstrijska vojska sedaj 1467 častnikov, od teh je 5 polkovnikov brigadirjev, 230 polkovnikov, 357 podpolkovnikov, 410 majorjev, 312 kapetanov, 144 nadporočnikov in — 1 poročnik. Generala pa za enkrat nimajo še nobenega.

Zbližanje vlade in socialnih demokratov na Madžarskem.

Med madžarsko vlado in zastopniki madžarskega socialnodemokratskega delavstva so se od 18. do 21. t. m. vršila pogajanja, da bi se ustvaril položaj, ki bi omogočal socialdemokratskemu delavstvu, priključiti se velikemu delu pri obnovi države in udeleževati se ga sporazumno z drugimi sloji naroda z vso udanostjo. Pogajanja so glede vprašanj, ki so bila razmotrivana, dosegla uspeh.

Svetovni mednarodni parlament.

»Matin« poroča iz Tokija: Po vesteh angleškega izvora je japonski ministrski svet predsednik Haka Hači izjavil v nekem razgovoru, da bo sprožil vprašanje ustanovitve nove mednarodne konference v svrhu ureditve vseh velikih svetovnih vprašanj, ki naj bi se sestala v gotovih rokih.

Izgredi brezposelnih v Londonu.

V petek, dne 23. t. m. so imeli brezposelni zborovanje v Hyde parku. Ker so pretili, da bodo vdrli v prodajalnice, je policija izvršila primerne odredbe.

Prvi ženski škof.

Pristaši nove verske sekte v New Jersey, ki verujejo v hudiča, so iz-

volili za svojega škofa gospo Almo White, ki je ob enem prvi ženski škof na svetu. — Nekaj za naše tercijalke! **Socijalno gibanje.**

Lloyd George-jevi predlogi za sanacijo Evrope.

Na konferenci z Briandom v Londonu je Lloyd George, kakor poroča »Petit Parisien«, stavil sledeče programatične predloge:

1. Dolg Nemčije se reducira na vsoto, ki je potrebna za vpostavitvev opustošenih pokrajin v Franciji, Angliji pa se sploh odpove svojemu deležu na reparacijah.

2. Armade vseh držav naj se reducirajo, Francija pa naj se zavaruje potom pogodbe, ki bi jo podpisale Anglija, Nemčija in Italija. Predvsem naj se izreče nevtraliteta porenskega ozemlja, ki jo imajo zavezniške čete zapustiti.

3. Ureditev orientalskega vprašanja, varstvo krščanskih manjšin v Mali Aziji in neodvisno mesto Smirna.

4. Pripoznanje ruske sovjetske vlade.

Stališče, ki je misli napram temu zavzeti Francija, ni znano. Kar se v tem oziru čita, so gole kombinacije. Tudi ni gotovo, ali so navedeni predlogi Lloyd George-a točno taki kakor jih navaja »Petit Parisien«. Vsekakor pa Anglija pripravlja nekaj velikopoteznega. — To kapitalistično velikopotezno občuti cela Evropa na svojih plečih odkar je vojska minula. Imamo pa bore malo upanja, da se bo v resnici tudi kaj storilo.

Anglija za odpravo podmornikov.

Kakor poroča »Neue Freie Presse« iz Washingtona, je britanski admiral lord Lee večeraj na javni seji washingtonske konference imel govor, ki je končal z apelom za popolno odpravo podmornikov. Ogrožanje po podmornikih se more odstraniti samo s tem, da docela izginijo iz morja. Velika Britanija se je pripravila, to ladijsko kategorijo popolnoma odpraviti iz svoje mornarice, misleč, da bodo to storile tudi druge države. To je bila ponudba Velike Britanije svetu in Lee sodi, da je ta ponudba večji tribut humaniteti kakor omejitev števila velikih bojnih ladij. — To velja seveda samo do izbruha nove vojne; takrat bo humaniteta zopet pozabljena.

Upor v Egiptu.

Iz Kaire se poroča: Pristaši Zaglul paše, ki bi se morali po povelju vrniti v svoje vasi in ostati tam, so bili aretirani, ker se niso pokorili povelju. Prišlo je do demonstracij. Dva upornika sta mrtva. Redarji in egipčanski vojaki hodijo po mestu in razganjajo demonstrante. V Aleksandriji je policija razgnala 500 oseb, ki so hotele demonstrirati.

Nova vlada.

Novi kabinet je sestavljen takole: Ministrski predsednik in minister za zunanje posle Nikola Pašić; minister za izenačenje zakonov Marko Trifković; minister za pravosodje dr. Laza Marković; minister za pošto in brzojav Zarko Miladinović; minister za agrarno reformo Krsta Miletić; minister za javne zgradbe Velja Vukičević; vojni minister general Žečević; prometni minister Andra Stanić; minister za prosveto Svetozar Pribičević; minister za notranje posle dr. Voja Marinković; finančni minister dr. Kosta Kumanudi; minister za vere dr. Ivan Krstelj; minister za socijalno politiko dr. Gregor Žerjav; minister za trgovino in industrijo dr. Mehmed Spaho; minister za narodno zdravstvo dr. Karamehmedović; minister za šume in rude Žika Rafajlović; minister poljedelstva Ivan Pucelj. — Vsi ministri novega kabineta so prisegli ob poludvanjstih na dvoru, razen Krstelja, dr. Žerjava in Pucelja, ki so zaradi katoliških božičnih praznikov odpotovali domov.

Shod koaliranih slov. železničarjev.

Koalicija vseh železničarskih organizacij na Slovenskem brez razlike strank je poslala po zadnjem, nadvse

pričakovanje izbornu uspelem shodu v Unionu, vladi v Beograd svoje nujne prošnje glede ureditve socijalnega položaja naših železničarjev. Kljub jasni utemeljitvi nujnosti pa vlada še do sedaj ni odgovorila na te zahteve in vrhovno vodstvo koalicije nima še nobenega odgovora. Zaradi tega zavlačevanja je sklicala koalicija, dne 27. t. m. shod v »Mestnem domu«, ki je bil kakor unionski izborni obisk. Sprejeta je bila soglasno sledeča resolucija:

Koalirani železničarji vseh kategorij zbrani na javnem shodu v »Mestnem domu« v Ljubljani, dne 27. decembra 1921, protestirajo proti naravnost demoralizujočem zavlačevanju rešitve predlogov vrhovnega vodstva koaliranih železničarskih organizacij s strani vlade. Beda med železničarstvom je prekipela do vrhunca po krivici železniških uprav odnosno merodajnih faktorjev vlade. Pozivljajo zadnjič Centralno vlado, da s takojšnjo izpolnitvijo stavljenih predlogov obvaruje državo anarhije na železnicah, ki vsled obupnega stanja celokupnega železničarstva neizogibno mora nastopiti. Apelirajo na predsedstvo narodne skupščine in vse parlamentarne klube, da izpolnijo svoje obljube, dane vrhovnemu vodstvu koalicije. Zahtevajo, da vrhovno vodstvo koalicije tudi vnaprej podvzame vse v čimprejšnjo rešitev.

Ze zopet nove laške nesramnosti. — »Zmagovalci« od Kobarida ponoreli.

Na božič je došlo v Šibeniku v Široki ulici do incidenta med italijanskimi mornarji s tukajšnje postajne ladje »Audace« ter nekaterimi meščani. Italijani, ki so imeli s seboj orožje, so pričeli streljati, kar je povzročilo, da se je zbrala večja množica prebivalstva in da sta prihiteli na lice mesta policija in vojaška patrola, ki sta množico razgnali. Na to so Italijani odšli na obalo ter se vkrcali na ladjo. Zatem se je italijanska vojna ladja umaknila od obale ter pričela streljati nanjo s strojnimi. Obstreljevanje je trajalo do polnoči. Izstreljenih je bilo več tisoč streliv. K sreči ni bilo na obali ljudi. Ranjena sta bila samo dva človeka, eden lahko, a drugi težko. Pri preiskavi naših oblasti se je ugotovilo, da so Italijani zakrivil incident, ker so izzivali. Medtem je davi priplula v Šibenik še druga italijanska vojna ladja, pred luko pa križari italijansko brodogve. Italijanski konzul zahteva od naših oblasti, da morajo izkazati na svečan način čast italijanskim častnikom ter trdi, da je krivo meščanstvo. O incidentu je bila takoj obveščena osrednja vlada. Med meščanstvom v Šibeniku in Splitu vlada radi tega dogodka veliko ogorčenje. Pričakuje se oster nastop naše vlade proti frapantni žalitvi mednarodnih zakonov. — Kaj pa vendar dela laško brodogve v naših vodah; ali nima naša vlada toliko moči, da bi pognala laško sodrgo k vragu? Mari smo kakšna afrikanska kolonija za sestradane polentarje?

Odbor socijalistične stranke.

Dne 20. t. m. se je konstituiral glavni odbor ujedinjene socijalistične stranke sledeče: predsednik Dragiša Lapčević, politični tajnik Vitomir Korač, tehniški tajnik Mrko Obradović, blagajnik Blagoje Bratinac. Sestavljen je dalje redakcijski odbor za urejevanje strankinega glasila »Radničke Novine«, ki bodo izhajale dvakrat na teden.

Meščansko časopisje o ujedinenju socijalističnih strank Jugoslavije. — Dyomljiva pohvala.

Dne 18. t. m. so socijalistične stranke — brez komunistov — v Beogradu sklenile svoje ujedinenje pod zgoraj označenim naslovom. O tem ujedinenju piše belgrajska »Slobodna Reč« v svoji 8. številki, kjer imenuje novo združenje »nemoralno vprego« in trdi, da nova stranka ne bo pripadala niti drugi niti »drugi in pol« internacionali »dve in en četrt«. Člane nove stranke imenuje »policajsocijaliste« in opravičuje ta naslov z dejstvom, da je napisala policajdemokratska »Demokracija« na naslov nove stranke jako pohvalen uvodnik. Toda, dostavlja »Slobodna Reč« »gospodje demokratje se varajo, ako mislijo, da bodo preko Korača našli v novi stranki velikega in močnega zaveznika, ker tvorijo »socijalisti« med

delavstvom le neznatno manjšino.« — Tako »Slobodna Reč«; naši jutrovcji so pa bolj premeteni tiči; napravili so pred socijalisti globok poklon ter so pričeli zopet po stari navadi plezati socijalistom po nenaravni poti v zelodec. Poslušajmo, kako piše glasilo tihotapev »Jutro«: »Program Socijalistične partije Jugoslavije. »Socijaldemokratov« starega kova ni več. Ujedinjili so se in so sedaj le še socijalisti, pure et simple, in imajo nov program. V bistvu je prepisan po najnovejšem programu nemške (Scheidemannove) večinske socijaldemokratske stranke, kakor je bil sprejet na nedavnem zboru v Göslitzu. Program je zanimiv, prav zanimiv. Obči principi govore sicer o »kapitalističnem načinu proizvodnje, o ekonomskih krizah«, o interesih delavskega razreda, da se ustvari neko »socijalistično društvo«. To vse je dovolj nejasno, in sicer nalašč nejasno. Med prejšnjim in sedanjim programom je namreč bistvena razlika. Prejšnji erfurtski program, iz katerega so izvirali vsi avstrijski, slovenski itd. programi razume namreč socijalizem v zmislu komunizma. Socijalna demokracija in komunizem sta po programu bila doslej bistveno istovestna in njun cilj je bila diktatura proletarijata. V praksi je ta cilj že zdavnaj obledel. Revizionizem je opravičil svoje delo in nepomirljivi radikalci so odmirali ali pa se prilagodili novi dobi, ko so cilj postavili nekam daleč v megleno bodočnost. Neposredni cilji so postali glavni. Vojna je prinesla razkol, ker so ruski dogodki obnovili stari komunizem. S »svetovno revolucijo« je zrastle greben tudi radikalnem. Druga internacijonala se je ločila od tretje, vmes pa stoji na pol pota »dve in pol«, ki ne smejo nazaj in ne vedo naprej. Jugoslovanski socijalisti so se sedaj po nemškem vzgledu, na katerega so navajeni, odločili in so zagnali staro šaro »diktature proletarijata« čez krov, »Buržuj« si lahko oddahne. Sicer so naši socijalisti še vedno privesek klaverne »dve in pol«, toda komunizma so se v svojem programu odrekli. Sedaj miso nič več in nič manj, ko radikalna »meščanska stranka« (»meščanska« v Marxovem zmislu), stranka »buržujsko zapeljanega« delavstva, kakor jej poročajo pravoverni komunisti, in njene glavne zahteve so socijalno - politične in politične. Njih cilj je država. Dasi se z mnogimi točkami novega programa ne strinjamo, vendar toplo pozdravljamo novo pragmatično orientacijo socijalistov, ker pomeni korak več k konsolidaciji in proti komunistični demagogiji.« — Seveda, verižnikom je prav vseč, da so vrgli socijalisti Marxov komunizem med staro šaro. Nam se pa le zdi — da bi nas bilo vendar le nekoliko sram take pohvale s strani umazanih jutrovskega kreator.

Zagrebski občinski svet.

Na prvi seji zagrebškega občinskega sveta so podali poslanci Radić, dr. Košutić in dr. Šurmin izjave, da odlagajo svoje mandate iz načelnih in praktičnih razlogov. — Vrhovni načelnik Petrić je izjavil, da je Radić po občinskem zakonu izgubil pasivno volilno pravico za šest let, ker je bil v prejšnjem občinskem zastopu brez razloga odložil mandat. Istotako sta bila izgubila pasivno volilno pravico komunistična zastopnika Kaurić in Mlinarić. Radić, Košutić in Šurmin so odšli iz dvorane. Razprava o verifikaciji Radićevega mandata se je odstavila z dnevnega reda. Kaurić je podal protest, nakar je bil njegov mandat razveljavljen. Seja se je zaključila s petjem hrvatske himne.

Radića zapro.

»Zagrebački Dnevnik« dne 22. t. m. poroča: »Sinoči se je po mestu raznesla vest, da so narodnega poslanca Stjepana Radića zaprli. Mi smo se o tem izvestili na merodajnih mestih in zvedeli, da je ta vest najmanj preurajena in da je nastala najbrže vsled tega, ker je imunitetni odbor narodne skupščine zaključil, da se narodna zastopnika Stjepan Radić in Rudolf Herzeg izročijo zaradi razžaljenja veličanstva.«

Imunitetni odbor sklenil izročitev Radića in drugov sodišču.

Imunitetni odbor je sklenil izročitev seljačkih poslancev Stjepana Radića, Nikole Srdovića in Vrtarja radi zločina

Tedenski pregled.

Kralj Aleksander v Sloveniji.

V torek, dne 27. decembra 1921 se je pripeljal incognito Njegov Veličanstvo kralj Aleksander I. v Slovenijo, kjer se je v Turković-Gorupovem lovišču na Kamniških planinah udeležil lova na divje koze. Z dvornim vlakom se je pripeljal kralj Aleksander I. ob 11. uri 15 minut na glavni kolodvor, na katerem so čakali pokrajinski namestnik Ivan Hribar, njegov namestnik dr. Baltič, poveljnik dravske divizije Dokić, policijski ravnatelj dr. Guštin, minister dr. Žerjav in drugi. Kralj Aleksander, oblečen v vojaško uniformo, je izstopil in se razgovarjal pred salonskim vozom z navedenimi gospodi. Bil je zelo živahen in prav dobrega razpoloženja. Dasi ni bilo razglašeno, kdaj da se bo kralj pripeljal, je prehitelo na Dunajsko cesto veliko naroda, da vidi kralja, kateri se je bil narodu ob zadnjem svojem obisku v Sloveniji zelo priljubil. Na glavnem kolodvoru so zamenjali glavni lokomotivi pri dvornem vlaku, nakar se je kralj odpeljal ob 11. uri 35 minut proti Kamniku. S kraljem se je, oblečen v lovsko obleko, peljal tudi pokrajinski namestnik Hribar. Slovensko ljudstvo radostno pozdravlja narodnega kralja Aleksandra v svoji sredi.

proti zakonu o zaščiti države, ker so osumljeni, da so za časa mobilizacije pozivljali vojne obvezance, naj ne gredo v vojake in izročite Sime Krstiča in Rudolfa Herzega radi žaljenja Velikanstva. Poročilo imunitetnega odbora bo predloženo skupščini že jutri. — Človek vpoštevava vsak boj za pravico in svobodo tam — kjer je potreben. Kar pa počenja za perverzni norec in plačani habsburgovski hlapec, presega že vse meje. V Avstriji se je bojazljivec valjal pred Habsburgovci v blatu in se mu o kakih hrvatski republiki niti sanjati ni upalo. Za strahopetce in izdajce je na mestu edinole vrv!

Sami že ne vedo, kaj hočejo.

Da mariborska »Straža« ni pri zdravni pameti, ve že pri nas vsak otrok. V svoji zagrizenosti proti vsemu, kar se ne valja pod vatikanskimi copatami, grize okrog sebe kot stekel pes. Kljub temu pa je postala čudovito miroljubna — namreč sedaj po vojski. Čitajmo, kako se bori za razorožitev — seveda le naše lastne države: »Proti pameti in miru. Ko je dr. Stojanović, Srbin iz Bosne, v svojem članku o washingtonski konferenci zapisal, da je tudi za našo državo zelo koristno, če bo uspela splošna razorožitev in če dobimo na jugovzhodu Evrope trdno in miru posvečeno pozicijo. Te trezne besede so pa strašno razburile beograjske militariste, ki so začeli zmerjati to željo po miru z izdajstvom ter zapisali v »Balkanu« tudi sledeče: »Četudi se naposled moramo razorožiti, se bo vendar prav lahko našla puška v roki Srbina - junaka in patrijota, ki bo sredi Sarajeva poteptal v zemljo take klevetnike svoje domovine. Če se ne najde, da pljunemo na naše poštenje in obupamo nad našo bodočnostjo.« Tako zvenčijo zaslepljeni pred celim svetom, ki hrepeni in vzdihuje po miru, s sabljami ter merijo s puško na pamet in poštenje.« — L. 1914 so pa tički okrog »Straže« drugače zvrgele. Gospod bog vojnih trum takrat ni mislil na razoroženje in smeh mu je krasil častljivo lice, ko so velekatoliki blagoslovljali morilno orožje v čast in slavo zločinskih Habsburgovcev. Koliko avstro - patrijotskega tuljenja in denuncijantstva so potrošili takrat strahopetni »Stražarji!« Ali vas ni čisto nič sram?

Zasramujejo lastne zaveznike.

Glasilo plačanih Karlovih hlapcev in denuncijantov »Straža«, ki se zaletava v vse, kar ne diši po Habsburgu in Rimu, se zaletava sedaj redno tudi v nedavne zaščitnike svete katoliške vere — Turke. Poleg samostojnežev, so se ji zlasti zamerili tudi Turki. — O obeh piše ne preveč lepo ter jima posvečuje sledečo spomenico: »Ulogo ubogih Lazarjev so prevzeli v sedanji krizi Turki in samostojni. Radikali in demokrati se pulijo za ministrska korita, izkoriščajo sedanjo krizo s posvetovanji, da bi eden drugemu odščipnili kako važno ministrsko mesto. Pri tem radikalno - demokratskem pogonu za ministrska mesta se nikdo ne zmeni za Turke in samostojne. Radikalno - demokratski vladinovi se dobro zavedajo, da so Turki in samostojni pokorna raja, ki bodo pokorno in hvaležno sprejeli najneznatnejšo ministrsko drobtinico, ki bo milostno padla raz radikalno - demokratske mize v krilo Turkov in samostojnežev. Samostojni boj za staro kmetjsko pravdo je ponižno čakanje Lazarja pred durmi radikalnih in demokratskih bogatinov. Ako se pusti stranaka enkrat kupiti, da plačuje vladinovec, potem ostane za vedno politično suženjska raja ala Samostojna.« Grda nehvaležnost proti Turkom! In vendar imajo baš Turki velike zasluge, da so se borili v bratskem objemu s protestantom Viljemom in našimi avstro - rimskimi junaki okrog »Straže« za obrambo svete vere. In kako junaško so branili katolicizem ti čudni zavezniki proti najbolj katoliški državi — Belgiji. Da, da, takrat so bili Turki dobri!

Radikalci snubijo Nemce.

Prvi svoj poskus organizacije radikalne stranke v Sloveniji so »poverjeniki« za Slovenijo povzeli v Kočevju med tamošnjimi Nemci. Kočevski Nemci so sicer ta radikalna snubljenja odklonili, toda kot se vidi, so vzeli radikalci res na muho Nemce. Kakor se

namreč poroča iz Novega Sada, so tudi bačvanski radikalci začeli med tamošnjimi Švabi z veliko agitacijo za organizacijo Švabov v okrilju radikalne

Nemci in bodoče volitve.

Vsled ministrskih kriz se Nemci v Banatu in Vojvodini že pripravljajo na nove volitve ter bodo nastopili kot samostojna nacionalna stranka z lastnimi kandidati. — Z novim volilnim redom so državotvorni policajdemokrati že poskrbeli, da bodo dobili švabe zopet v roke Maribor, Ptuj in Celje. Za denar se valja demokrat v blatu tudi pred hudičem, če je treba.

Samobramba pred kapitalističnim izkoriščanjem. — Temeljit obračun.

Načelnik ohridskega okrožja je poslal na ministrstvo za poljedelstvo poročilo, da je tamošnje prebivalstvo napadlo skladišče kapitalistične družbe za izrabljanje ohridskega jezera in njegovega ribjega bogastva ter jih popolnoma izropalo. Česar pa množica ni mogla odnesti, je razbila in uničila. To društvo je s svojo konkurenco gospodarsko popolnoma uničilo tamošnje prebivalstvo, ki živi večinoma od ribolova. Načelnik prosi, da se podvzamejo koraki v zaščito tamošnjega prebivalstva proti tej kapitalistični družbi.

Zakaj manjka jajc na ljubljanskem trgu.

Vedno ugibamo, zakaj nimamo jajc na ljubljanskem trgu. Eno količino — in to precej veliko — jih vzame nakupovanje po deželi za razne tvrdke, ki jajca izvažajo. Imamo ženske, ki hodijo po vaseh in imajo že povsod naročeno blago. Kmetica drugemu kot nij ne proda niti jajca. Veliko jih pobere razne potujoče kramarice in branjevke. Veliko množino jajc pa ne pride na trg, ker nesejo ženske jajca mesto na trg v njim že znane zasebne hiše, kjer jajca dražje prodajo. V tem slučaju dražje jajca dotične gospodinje, ki jih same radovoljno dražje plačujejo ter jih s tem tudi odtegujejo iz trga. Imamo pa tudi več žensk v Ljubljani, ki imajo sorodnike ali zveze z deželi in poleg tega morda še kako ugodnost pri vožnji. Mesto, da bi kmetica poslala jajca na trg, jih prihrani za svojo prijateljico, gospo iz Ljubljane. Napolni ji košaro z jajci in to po tako nizki ceni, da se vožnja gotovo izplača, kajti ta jajca se prodajo potem v mestu pod roko prijateljem in znancem. Ali je to upravičeno ali ne, naj ostane odprto vprašanje, gotovo pa je, da poleg izvoza in prekopavanja tudi ta manipulacija veliko pripomore k pomanjkanju jajc na trgu. — To so posledice vladanja jutrovskega verižnikov. Volite jih!

Strokovne šole za ribolov

se kmalu otvorijo ob Jadranskem morju in ob vseh večjih mestih. Za Slovenijo se kurzi priredijo na Bledu, Bohinju in najbrž tudi v Cerknici.

Ribarski tečaj na Bledu.

Prvi tridnevni tečaj o umetnem ribogojstvu se vrši v dneh od 28. do 30. decembra t. l. na Bledu. Kakor že objavljeno, bo vodil tečaj poznani večjak in ribarski konzulent pokrajinske uprave, oddelka za kmetijstvo, prof. I. Franke. Udeleženci se naj zberu v sredo, dne 28. decembra po prihodu jutranjega vlaka ob 10. uri pri takozvani vili Ribič, kjer se v bližini nahaja tudi ribje vališče. Interesenti se lahko prijavijo še na dan pričetka tečaja neposredno pri vodji. Priporoča se tečaj posebno kmetijskim in gozdarskim krogom kakor tudi učitelstvu in sploh vsem, ki imajo priliko, da pozneje udeležujejo v praksi pridobljeno znanje. Ob zaključku tečaja se priredi po možnosti izlet k Bohinjskemu jezeru, kjer se baš sedaj vrši glavni ribji lov za plemo.

Slovenski mladeniči na kmetijskih šolah v Srbiji.

Naš poljedelski minister je preskrbel, da se bo 6 mladeničev iz Slovenije šolalo na kmetijskih šolah v Srbiji na državne stroške. Gojenci se porazdele na kmetijskih šolah v Kraljevcu, Šabcu in Bukovini.

Kletarski tečaj.

Na državni kmetijski šoli na Grmu in ž njo združeni vzorni kleti se priredi

v drugi polovici meseca januarja ali v prvi polovici meseca svečana trodnevni teoretično-praktični tečaj za umno kletarstvo. Kdor se želi tečaja udeležiti, prihlasi naj se najpozneje do 10. januarja 1922 pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, p. Novomesto.

Praktikanti (vajenci) za državno vinarsko šolo v Mariboru

se sprejmejo v najkrajšem času. Pogoji starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetjski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti obiskujejo računski in jezikovni pouk, šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1922-23 kot redni učenci. Kot absolventi te dvoletne šole pa uživajo ugodnost po členu 8. zakona o ustrojstvu vojske, t. j. skrajšano vojaško službovanje po 14 mesecev (dijaki rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Lastnoročno pisane prošnje za sprejem praktikantov je poslati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 25. januarja 1922 s sledečimi prilogi: krstni list, domovnica, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo in spričevalo o nravnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismeno. Prijatelji našega kmetijstva se vabijo, da blagovolijo posebej opozarjati kmetovalce na to ugodno priliko za strokovno izobrazbo njih sinov. Drugi list se naprošajo za ponatis tega razglašja.

Rekvizicij živine ne bo

Ministrstvo poljoprivrede je zagrozilo z aretiranjem vsaki osebi, ki bi širila izmišljene vesti, da bo država živino rekvirirala. Take vesti širijo v prvi vrsti spekulativni trgovci z živino.

Govorice o novem kolekovanju denarja.

Med ljudstvom se širi govorica, da se bo denar v kratkem znova kolekoval, pri čemer se bo odtegnilo 60 odstotkov. Kakor razvidimo iz hrvatskih listov, se podobne govornice širijo tudi na Hrvatskem. Sedaj priobčujemo hrvatski listi uradno izjavo, ki označuje vse te vesti kot zlobno izmišljene.

Zvišanje voznih cen na južni železnici.

Južna železnica razglašja: Z veljavnostjo izza dne 1. januarja 1922 se zvišajo vozne cene za potnike za 15 odstotkov in voznine za pse, potno prtljago in ekspresno blago za 10 odstotkov. Zvišane vozne cene za potnike se zaokrožajo navzgor na 50, odnosno na cel dinar, voznine za pse, potno prtljago in ekspresno blago na 5, odnosno 10 par navzgor. Vozna cena za drugi razred znaša 2, za prvi razred pa 3 vozovnice tretjega razreda. Torej vendar enkrat! Hvala bogu.

Naseljevanje v Macedonijo.

Ljubljanska agrarna direkcija objavlja: Glede doseljevanja v Macedonijo je sporočila agrarna direkcija v Skoplju tukašnji agrarni direkciji, da je zavoljo zime dodeljevanje zemlje naselnikom do marca 1922 ustavljeno. Vsaka pot, v ta namen napravljena, je torej odveč, zlasti še, ker je vedno zvezana z večjimi stroški. Kdor pa sicer želi kakih pojasnil glede kolonizacije Macedonije, ki po dobljenih poročilih zares razveseljivo napreduje, naj jih zahteva pismenim putem, najbolje z dopisnico, od agrarne direkcije v Ljubljani.

Za izseljence.

Naše zunanje ministrstvo je izdalo poziv, naj se vsi naši izseljenci, ki potujejo v Ameriko preko Francije, javijo v Parizu pri našem konzulatu, kjer je poseben delegat, ki se bo zavezal za interese izseljencev. Taki delegati bodo našim izseljencem tudi pri drugih naših konzulatih na razpolago.

Blejski ponarejevalci denarja obsojeni.

V petek, dne 23. t. m. dopoldne je bila razglašena razsodba v več tednov trajajočem procesu proti Vidu Galoviču in tovarišem zaradi ponarejanja denarja. Obsojeni so bili: Vid Galovič in kaplan Sime Murdaj na 10, Božo Franetovič na 5, Mihovil Paškovič na

1 leto in Josip Barta, Vlad. Braun in Josip Cupan na 3 mesece težke ječe. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Okraden orožnik.

Orožn. naredniku Mirku Ušaju s Poljan je ukradla neka ženska v Ljubljani iz sukne dva cekina po 10 kron. — Občudovanja vredni taki tatovi!

Tretje gnezdo. — Vodja šentflorjanske tatinske družbe prijet.

Policija ima v tej zadevi srečno roko. Najprej je zalotila Mencingerjeve tatove. Nato je odkrila ljubavno gnezdo (drugo) in pa veliko tatinsko skladišče pri čevljarici Kogojevi v Florjanski ulici. Tudi takrat je aretirala več oseb, med temi zloglasnega tata in vlomilca Jožeta Daerjaja. Obkraj pa se je posrečilo glavnemu voditelju družbe, da je srečno pobegnil. Po daljšem in obsežnem poizvedovanju je končno dognala policija, da se skriva ta voditelj v Skofji Loki pri svoji ljubici. — Policijska agenta Hauptman in Kimove sta šla nemudoma v Loko. Tam sta srečala na Glavnem trgu svojo žrtev — Vinkota Roža — ko se je vračal iz gorkega in navidez varnega gnezda svoje ljubice. Aretirala sta ga in prepeljala k svoji stari družbi. Vinko Rož je doma iz Kranja in znan postopač ter nevaren tat in vlomilec. Tako se je res posrečilo policiji — kot smo že pisali — odkriti tretje ljubavno tatinsko gnezdo.

Nadžkof iz Mezopotamije aretiran.

Po Bački je pohajal zadnji čas neznanec semitskega tipusa, ki se je s ponarejenim potnim listom legitimiral kot »nadškof iz Mezopotamije« ter pobiral mile darove. Župnik dr. Wiederkehr pa je nadškofa razkrinkal ter ga ovadil policiji. Pri »nadškofu« so našli 70.000 kron denarja ter dognali, da je rodod poljski Žid, ki kot goljuf in verižnik živi že več let na stroške drugih ljudi. Dali so ga pod ključ.

Vojak ustrelil kmeta.

Te dni je na naši severni meji, pri Sv. Duhu nad Mariborom, neki vojak mejne čete streljal na kmeta Antona Kureta, ki na klice »Stoj!« ni obstal. Kmet je bil smrtno zadet in obležal na mestu mrtev.

Obstreljeni tihotapec.

Dne 14. t. m. je nesel Ulrich Keršnik iz Kort pri Beli na Koroškem v družbi dveh tovarišev blago iz Nemške Avstrije v Jugoslavijo. Tihotapska trojica je na Virnekovi planini zahodno od Pirnikovega Grintovca v višini 1658 m prekoračila mejo. Kakih 1000 korakov od hiše Pija Hojine, 3 km južno od državne meje so ob 8. uri zvečer zagledali tihotapci 2 vojaka progranične čete. Tihotapci so bežali. Vojaka sta klicala: »Stoj!« in ker tihotapci niso obstali, sta streljala za njimi. Keršnik je bil zadet v pleče leve rame in obležal težko ranjen, njegova tovariša sta pa ušla. Poveljnik 2. voda progranične čete, polkovnik Zastljičev, je zaplenil blago, katero je nosil Keršnik: 11 kg saharina, 4 lonci, 1 ponev in 15 ovojev vžigalic. Tihotapca, ki sta pobegnili, sta pustila ležati 2 nahrbtnika, v katerih je bilo 17,9 kg črnega smodnika.

Težka nesreča vsled neprevidnosti.

12 letni Jakob Vrhovnik, rejencec iz Črnuče, je dobil v roke karbidno svetiljko. Ko je hotel prižgati, mu je nenadoma eksplodirala. Drobec svetiljke mu je priletel s tako silo v čelo, da so mu izstopili možgani. Smrtno nevarno ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnico, a je po zdravniški izjavi zelo malo upanja, da bi okreval.

Samomor v Davčah.

Dne 16. decembra se je obesil posestnik Janez Kežjar, vulgo Sorčan, v podstrešju svoje hiše v Davčah št. 4. Sorčan je na za njega usodni dan vstal ob 6. uri zjutraj in nakrmil živino. Šel je nato v podstrešje, kjer se je obesil na 1 cm močno in 2 metra dolgo vrv. Ko je poslala Sorčanova žena 13 letnega sina Kranca, naj pokliče očeta k zajtrku, je našel očeta viseti. Pant je klcal na pomoč, stekel po nož in prerezal vrv. Storili so vse, da bi bili Sorčana rešili, toda bilo je že prepozno, ker je obešenec že nad pol ure visel. Sorčan je kazal zadnje čase vidne zna-

ke čuše zmedenosti. Njegov oče je umrl pred 14 leti v blaznici. Tudi njegovo govorenje je bilo zmedeno. Obeženca so pokopali v Leskovci.

Grožen dvojen umor v Slomih pri Ptuj.

Posesnik Vesnjak v Slomih pri Polensaku se je podal v torek dne 20. decembra okoli pol 7. ure zjutraj na živinski sejem v Ptuj. Doma je pustil mater Terezijo, ženo Albino in 6 tednov starega otroka. Ko se je zvečer istega dne vrnil domov, se mu je nutil v sobi grožen prizor. Njegova žena je ležala vsa okrvavljena, mrtva na tleh; imela je rane na prsni in trebuhu. Prišel je obupno klicati na pomoč in stopil k postelji, da zbudi mater. A tudi ona se ni genila. Imela je razbito gla-

vo. Morilec je pustil pri miru le otroka in odnesel s seboj nekaj obleke in par klobas iz podstrešja. Orožniki pridno poizvedujejo po storilcu. Neki osumljenec je že v zaporu.

Nesreča na Donavi.

V ponedeljek, dne 26. t. m. okoli 17. ure sta zadela skupaj ob izlivu Save v Donavo pri Kalimegdanu remorker »Prizren« in potniška ladja »Strossmayer«, ki vozi med Belgradom in Zemunom. »Prizren« je bil prebit in se je po treh minutah potopil. Posadka se je rešila. Na »Strossmayerju« je nastala velika panika, vendar pa ni bilo večje nesreče. Sodiijo, da je krivec nesreče kapitan »Prizrena«.

Poročila z dežele.

S. S. D. U. ali samostojni strokovni demokoritarški hlapci unije.

O tem novorojenčku se pa od poroda sem nič več ne sliši. Pa ja ne, da je že umrl in morda tudi že pokopan. »Jutro« vsaj še ni prineslo posmrtnice in drugi listi tudi ne. Nam se zdi, da je dete rojeno iz toliko vrst krvi jako šibko in da le polagoma raste, čudno pa je le, da vsaj včasih ne zajoče, prilik zato je bilo dovolj. Ali g. Zupanca nič ne boli, ko sliši toliko bridkih resnic in ko doživlja na shodnih razne fiaske? Pa kaj ga bo bolelo, saj itak pri njemu ni več nobene čute. Glavno, da je dobra plača, vse drugo je ničevno. Kako pa kaj z g. komunistom Curhalekom, kako da je on utihnil, kaj nima več one korajže, kot jo je v komunističnih vrstah imel? Ubogi otrok! Uboga SSDU! Po kaj, po kaj ste med proletarijat prišli, zakaj se rodili? Organizirate demokoritarške hlapce, ponujate denar in še ni nič. Morda bo pa sedaj kaj, ko je Zerjav minister za socialno skrbstvo, morda bo z zakoni prigajal ljudi, da vstopajo v SSDU. Nebi o tem pisali, pišemo le, ker se nam čudno zdi, da ste umolknili. Novorojenček! Zajoči in povej, kaj te boli. In ti, Zupanc, pogled, če te kdo drugi ne bi bolje plačal. Morda bi pa samostojni vendar poskusili s kako samostojno delavsko-kmetijsko unijo in bi ti prišel do boljšega zaslužka. Pogled okrog sebe, še je čas. »Jutru« bomo hvaležni, če nam pove, ali je že prišel čas, da obrišemo solze po mrtvem novorojenčku po demokoritarški SSDU.

Dobrava pri Bledu.

Končna beseda gospodom »sodrugom«. Gonja, ki ste jo započeli proti nam, dragi g. sodrugi, gre h koncu. Veliko je bilo vašega bobnanja, veliko kričanja in za vas ničev uspeh. Doživeli ste ono, kar se niste nadejali. Doživeli ste, da vam lastni somišljeniki več ne verujejo, medtem ko se naše vrste širijo. Celo laži ste se posluževali in nemških agentov, pa le ste krajši konec povlekli in zakaj? Zato, ker je še vedno pravična stvar zmaga. Mi vam nismo hoteli nič slabega, hoteli smo se le vas osvoboditi in organizirali smo se tam, kjer je nam ljubo. In vi? Vi ste hoteli s silo preprečiti razcep vaših vrst in s silo ste nas hoteli imeti, pa le ni šlo, kaj? Ko smo končali ta mali boj in ko upamo, da bo odslej vladal mir na Dobravi, vam h koncu še enkrat povemo, da je ni sile, da bi nas prisilila, naj drugače delamo kakor mislimo. Mi smo in ostanemo trdni bojovníki naše zveze in naša stvar bo, da se naše vrste razširijo.

Blejska Dobrava.

Danes moramo spregovoriti par besedic o našem dičnem »nemškutarju« g. Stani, adlatusu gosp. ravnate-

Socijalno gibanje.

Sosvet bolniške blagajne v Ljubljani.

Pokrajinski namestnik je pridilil upravitelju bolniške blagajne v Ljubljani sosvet 12 članov, ki je sestavljen takole: Melhijor Čobal iz Zagorja, Ivan Širca, tovarna Willman iz Ljubljane; Ivan Vrečar, zidarski pomočnik

pri mestnem magistratu v Celju; Ivan Hojnik pri produktivni zadrugi krojačev v Mariboru; Anton Krajcar, čevljar v Mariboru; Avgust Cvikelj, priv. nameščeneec v Ljubljani; Rudolf Juvan, zasebni uradnik v Ljubljani; Ivan Bizjak, krojaški mojster v Celju; ing.

Josip Boncelj, tovarniški ravnatelj v Ljubljani; Ferdo Primožič, mizar v Ljubljani; Ivan Kravos, sedlarski mojster v Mariboru, in Fran Majcen, zasebni uslužbenec v Ljubljani.

Zalostna statistika.

Oddelek za zaščito dece in mladine v ministrstvu za socialno politiko je zbralo številne podatke o deci, ki ima kakršnekolik telesne, duševne in zdravstvene napake. Po dosedaj uspelih poročilih določenih organov je v vsej naši kraljevini 589 slepih otrok, 1862 gluhonemih, 2637 pohabljenih, 1802 duševno omejenih, 1915 škrofuloznih in 286 sifilitičnih otrok. Pregledovanje bedne dece se še nadaljuje in sodijo, da bo končno število znatno večje.

Sarajevski krojači stavkajo

že preko 1 mesec, ker jim delodajalci prav nič nočejo primakniti.

Okrožni uradi za zaščito delavstva so začeli poslovati, zato pozivlja ministrstvo za soc. politiko vsa podjetja, da prijavijo svoje delavstvo in uradništvo.

Litija.

Pri nas še vedno čakamo, da se bo našemu gospodu ravnatelju zljubilo dati nam, kar nam gre. Že dva meseca smo v boju zaradi 50 % poviška draginjskih doklad, pa le še nismo prišli do tega, da bi se nam jih dalo. Obljubilo se nam je, da se stvar uredi, ko se povrne naš ravnatelj, ki se je ob času, ko smo mi lačni, peljal na počitnice, mesto da bi se za nas pobrigal. Sedaj se je vrnil spočit in se mu gotovo ne ljubi, da bi se pobrigal za našo upravičeno zahtevo. Mi smo mirni in tihi, ampak ne vedno. Ob svojem času znamo zaropotati tako, da bo g. ravnatelju malce neljubo. Pozivljamo ga zato, naj našim zahtevam ugodi tako, kot zahtevamo, mi ne nehano ni za las. Hočemo le svoje in ne tuje. Gospod ravnatelj in njegovi dunajski kolegi so siti in ne poznajo naše bede. Draginja raste in ž njo raste tudi beda, zato nam dajte, kar zahtevamo in nas ne silite, da storimo kaj drugega. To je naša zadnja beseda.

Trbovlje.

Pred dvema meseci so se vršila v Trbovljah med zastopniki delavstva, družbe in vlade pogajanja za regulacijo draginjskih doklad. Ker se ni moglo doseči sporazuma, je zastopnik vlade g. rud. glavar Stergar izjavil, da preda zadevo min. za šume in rude, naj ono odloči. In danes, po dveh me-

secih, pri ministrstvu v Beogradu niti ne vedo, da so se stavile zahteve. Radovedni smo, na kom leži krivda. Kdo je govoril neresnico? Ali gospod glavar Stergar, ki je zdavnaj zatrdel, da je stvar v teku, ali šef min. za šume in rude, ki je izjavil, da ni ničesar prejel? Zanimivo bi bilo izvedeti. Cela zadeva pa meče prav čudno luč na naše vladne organe in njih tolikanj hvalisano »socijalno delo« in delavstvo se upravičeno tako razburja nad naravnost gorostasnimi davki, ki jih mora plačevati, pravzaprav točneje, ki se mu utrgajo od bore plače, medtem, ko se noben vrag ne zmeni za to, ali sploh more delavec še živeti. Vemo sicer, da je stvar delavstva samega, da si izvojuje svoje pravice, vendar pa si ne moremo kaj, da bi ne vprašali gotovih ljudi, ki so vzeli ves jugoslovanski patriotizem v zakup, ki vidijo v vsakem, ki ne trobi v njihov rog, protidržaven element. Ali ne veste, da je glad najhujši protidržaven element, da je glad največji sovražnik vsakega reda in discipline? In vi ste pritirali tako daleč, da je naše delavstvo lačno. — 26. in 27. t. m. se je vršil v Trbovljah kongres S. P. J. (socijal-patrijotov Jugoslavije). Ne vemo, kaj so se »sodrug« razgovarjali med sabo, bilo pa je menda jako klavrno. Lapčeviću se je menda jako mudilo domov. Zakaj, nam seveda ni znano. Kaj če bi mu bilo dolgčas? Pričakovali so tudi Bauerja iz Dunaja, pa ga ni bilo. Pač smola.

Državna posredovalnica za delo.

Pri vseh podružnicah Drž. posredovalnice za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 11. do 17. decembra 1921 dela 110 moških in 39 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 81 moških in 36 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 89. Promet od 1. januarja do 17. decembra 1921 izkazuje 32.081 strank, in sicer 15.774 delodajalcev in 16.307 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 9823. Dela iščejo: rudarji, kovinarji, viničarske družine, zidarji, tesarji, trgovski sodrujnik, prodajalke, strojniki, kurjači, sluge, natakariji, natakarike, dninarji, dninarice, pisarniške moči, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: rudarji, ključavničarji, mizarji, usnarji, čevljarji, kolarji, drvarji, slaščičarji, elektro monterji, šteparice za čevlje, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Alkoholna in protialkoholna statistika za Slovenijo v letu 1920.

Koncesioniranih gostilničarskih in krčmarskih obrti se zvršuje v Sloveniji 6026. Te obrti so se v zmislu obrtnega reda drž. zak. št. 89, z dne 16. avgusta 1907, čl. 16 razdeljene sledeče: toči in na drobno prodaja pivo, vino, sadjevec in žgane opojne pijače 3122; pivo, vino in sadjevec 2599; žgane opojne pijače 305 obrtnikov. Obrt se izvršuje v 4984 slučajih osebno, 389 po namestniku in 653 po namestniku. Koncesij je bilo ukinjenih kazensko začasno 47, trajno 11 in iz raznih drugih razlogov 512, skupaj 570, na novo podeljenih pa 217. Tako pride na 185 oseb 1 gostilna in na 308 oseb 1 točilnica žganih opojnih pijač. Raznih vrst opojnih pijač se je zavzelo: piva 170.000 hl, vina 270.790 hl, sadjevca 73.664 hl in sadnega žganja 4200 hektolitrov v skupnem znesku 1.405.100.000 kron. Na eno osebo odpade torej povprečno 48 litrov opojnih pijač v vrednosti 1312 K. Tu ni všteto žganje, ki ga izdelujejo posamezne tvrdke iz špirta, isto tako ne iz inozemstva uvoženo žganje in vino. Oblastveno je bil dovoljen ples v javnih prostorih v 1700 in prekoračenje krajevno-policijske ure v 1730 slučajih z 2197 nadurami. Po naredbi z dne 13. novembra 1919, št. 752, o omejitvi točenja alkoholnih pijač, je bilo kaznovanih 1357 oseb z 121.335 kron denarne in 633 dni zaporne kazni. Največ oseb, med njimi tudi večje število ženskega spola, je bilo obsojenih radi javne pijanosti. 6026 alkoholnih podjetjem stoji nasproti 8 brezalkoholnih gostiln in 56 podjetij za izdelovanje

brezalkoholnih pijač t. j. sodavice, pokalic in sadnih sokov, ki pa vsled pomanjkanja sirovin le v presledkih obratujejo. V boju proti alkoholizmu se je poverjeništvu za socialno skrb udejstvovalo sledeče: Ustanovilo je dne 21. januarja 1920 protialkoholni sosvet kot posvetovalni organ protialkoholnemu oddelku, sestojč iz zastopnikov raznih državnih oblasti, izobraževalnih in telovadnih organizacij v Ljubljani. Potom organov protialkoholnega oddelka se je izvedlo po raznih krajih Slovenije kontrola nad izvrševanjem vladnih naredb, tičočih se omejitve pijančevanja, ob kateri priliki se je ugotovilo med drugim zlasti več slučajev protipostavnega točenja in prodaje žganih opojnih pijač. V skrbstvo za alkoholike je bilo prevzetih uradnim putem in na podlagi prošnje njih svojcev v Ljubljani več oseb. V njih zdravljenju in oblažitve družinskih razmer v obče se je ukrenilo vse potrebno. V enem slučaju je bil bolnik postavljen pod varuštvo, v drugem pa vsled popolnega pomanjkanja zdravilišča za alkoholike v Jugoslaviji, oddan v enoletno zdravljenje bolnišnice na Studencu. V svrhu protialkoholne propagande vršilo se je v 43. urah 29 predavanj, katera je posetilo okoli 5000 oseb. Vsako predavanje je pojasnjevalo 60 skioptičnih slik. Največ zanimanja za te prireditve je pokazalo industrijsko delavstvo. Uradu so bili v omejitve stavljeni od strani raznih izobraževalnih organizacij med drugimi tudi sledeči predlogi: 1. uvede naj se praktično nadzorstvo pro-

dukcije in prodaje alkoholnih pijač; 2. izvede naj se revizija koncesij za žganjetoč, ki se vrši v zvezi z drugo obrtjo; 3. vsem, ki imajo gostilne v najemu, pa se drugače lahko preživljajo, naj se odvzamejo koncesije; 4. zahteva naj se, da vsaka gostilna po-

streže tudi s hrano in brezalkoholnimi pijačami; 5. propagandno delo v svrhu omejitve pijančevanja, naj se koncentrira najbolj pri mladini in sicer v šoli, pri telovadnih organizacijah in društvi sploh, kjer se zbira mladina v kakršnekoli izobraževalne svrhe.

Strokovni vestnik.

Osrednje vodstvo in strokovno tajništvo Narodno-socijalne Zveze v Ljubljani želi vsem članom srečno novo leto.

Članom podružnice Narodno-socijalne Zveze

mesta Maribor se sporoča, da blagovolijo odslej naprej plačevati direktno pri tajništvu Narodno-socijalne Zveze, ki se nahaja na Grajskem trgu 1. Vsak član naj skrbi, da opravi to svojo dolžnost vsaj do 10. vsakega meseca za celi mesec vnaprej, s seboj naj pa prinese svojo člansko knjižico, da se mu v njej potrdi vplačani znesek. Kdor pa bi temu pozivu ne ugodil in bi plačevanje članarine par mesecev opustil, se ga smatra kot izstopivšega

člana. Zato tovariši, bodite točni in vstrajni!

Tajništvo Narodno-socijalne Zveze v Mariboru.

Kranj.

V tukajšnjih delavskih krogih je pričelo zanimanje za Narodno-socijalno Zvezo in se vrše vse priprave za skorajšnjo ustanovitev podružnice. Po novem letu bo najbrže sklican ustanovni občni zbor in potem bodo tukajšnji delavci pokazali kako željno pričakujejo Narodno-socijalne Zveze. Do ustanovitve podružnice se pa pridno pripravljamo, da bo ustanovni občni zbor čim najsijajnejši. Tovariši, somišljeniki vsi na delo!

Iz stranke.

Vsem krajevnim organizacijam NSS.

Vse krajevne organizacije opozarjamo ponovno, da pregledajo svojo registraturo in ugotove: 1. Da li in koliko so prispevale v tekočem letu na strankinem davku. 2. Ali so že razpečale strankine znake in zneske odposlale strankini centrali. 3. Ali je vsaka organizacija v svojem področju organizirala podrobno delo za podpisovanje obveznic za narodno-socijalističen sklad in če se vse dosedaj podpisane obveznice prijavile centrali. 4. Ali so krajevne organizacije, ki so prejele bloke za milijonski sklad par, ukrenile vse potrebno, da bo ta sklad čimprej dosegel milijon, in če se je za vsak razpečan blok odkazala svota centrali. 5. Ali so krajevne organizacije, ki dosedaj še niso prevzele v razpečavanje znakov in blokov za milijonski sklad par teh blokov obveznic a K 1000 in a K 120 za podpisovanje za narodno-socijalističen sklad že potrebno ukrenile, da se jim čimprej ti predmeti odnosno tiskovine dostavijo.

One organizacije, katerih odgovor bi bil na tako predstojajočih prašanj ne, zamudno skušajo čimprej naknaditi. Le s skupnim in dobro organiziranim podrobnim delom bomo kos nalogam, ki nam jih diktira naš program in ki mora biti v dobrobit našega delovnega ljudstva kolikor hitro le mogoče izveden. V to pa je potrebno delovanje nas vseh!

Tovariši,

ki so prevzeli bloke za nabiranje podpisov obveznic narodno soc. sklada, se ponovno naprošajo, da nam sporoče

imena in podpisane zneske odnosno pošljejo podpisane izvode obveznic, ki jih imamo v bloku. Pridobivanje novih podpisov smatrajte za svojo strankarsko dolžnost! Zainteresirajte vse naše somišljenike!

Zahvala.

Litijski tovariši so mi priredili odhodnico in me s tem ob odhodu v Češko počastili in pozdravili. Čutim se za to dolžnega, da se jim javno zahvalim za veliko tovariško ljubav, ki so mi jo s tem pokazali. V prvi vrsti se zahvaljujem načelstvu narodno-socijalistične stranke in osrednjemu vodstvu narodno-socijalne Zveze za poslana mi priznalna pisma, kakor tudi zato, da sta na odhodnico odposlala zastopnika v osebi tajnika tov. Kravosa, ki me je počastil z prelepim navdušenim pozdravnim govorom. Zahvaljujem se nadalje odposlancem »Bratstva«, posebno še mlademu govorniku bratu Paškulinu. Nemalo zahvalo sem dolžan pa mojemu tovarišu mojstru Bizjaku, ki je odhodnico aranžiral in me z govorom počastil. Hvala jese-niškim tovarišem za pozdrave in hvala vsem, ki ste se odhodnice vdeležili.

Tovariši! Hvala vsem, zahvale in priznanja sem rad vzel, čeravno vem, da niso toliko prislužene, ker se držim vedno Simon Gregorčičevega gesla: »Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!«

Tovariši! Vsem še enkrat hvala in vsi pozdravljeni.

Vaclav Mejda, nadmojster v Litiji.

Potreba naše stranke.

Ali se je naša stranka porodila iz potrebe ali iz nezdravih razmer v JDS?

Pogosto čujemo, da smo stranka malkontentov, da nismo produkt potrebe, marveč nezadovoljstva. Če bi bila ta poslednja trditev resnična, potem ničesar ne upravičuje našega obstoja. To bi značilo, da sicer soglašamo s programom JDS, nikakor pa ne z njenim delovanjem. Naša stranka bi v tem slučaju ne imela bodočnosti, pač pa bi bilo edino mesto nezadovoljnih v JDS, kjer naj bi delali na to, da se upošteva program, skratka, da se izpremeni taktika stranke v smislu njihovih želj. Toda, čeprav je prišlo v naše vrste neko število iz JDS iz samega nezadovoljstva, imamo na drugi strani strankine člane, ki so ali prišli iz drugih strank, ali pa niso bili (in takih je največ) nikjer organizirani, ker z nobeno stranko niso soglašali. Ti tvorijo en gro naše stranke.

Naša stranka se je rodila iz potrebe. Če bi JDS tudi najbolje delala in spoštovala svoja načela, bi mi ne mogli biti njeni privrženci, ker obstoji razlika med nami in JDS ne v nezadovoljstvo, marveč je programatična. JDS stoji na

stališču kapitalističnega gospodarskega reda, ona odobrava sedanjí red, ki omogoča, da majhna peščica zaslužuje ogromno večino naroda in živi od sadov njenega dela. Dočim mi stojimo na stališču socijalističnega gospodarskega reda, kjer plodove dela uživajo samo tisti, ki so jih ustvarili s svojim delom. Mi smo za osvoboditev človeka iz okov gospodarske odvisnosti, dočim ga JDS zaslužuje.

Kakor vidimo, je prepad med nami in JDS velik. O krščanskih socijalcih ne govorimo, ker smo napredna stranka. Poudariti pa nam je treba naše razmerje do socijaldemokracije, s katero imamo nekaj skupnih točk. Isto, kar loči nas od JDS, loči od JDS tudi socijaldemokrate. Da se mi kljub temu s socijaldemokrati ne moremo zjediniti, temu je vzrok narodnostna točka. Mi smatramo naše gibanje za narodno gibanje, ker je tudi kultura, brez katere ni mogoče realizirati socijalističnih idealov, narodna. Naš socijalizem ima korenine v našem narodu in ni iz Nemčije k nam prinešen, kakor socijalno demokratičen. Poleg tega smo mnenja, da internacijonal-

zem malim kulturno zaostalim narodom nj v korist, ne glede na to, da bi nikdar ne mogli pristati na tako internacijonalo, ki stoji na stališču majorizacije. Vsi narodi, ali veliki ali mali bi morali imeti v njej enako besedo. — Dokler pa bo internacijonala odobrala načela antante, kjer odloča nad usodo tolikih malih in tudi velikih narodov četvorica velikih, toliko časa je vsaka internacijonala nam škodljiva in jo moramo odločno odklanjati.

Že iz tega kratkega opisa sledi, da se je naša stranka porodila iz resnične potrebe. Res je pa tudi, da v naših

vrstah še ni vse prešinjeno z našim socijalističnim programom in da imamo tudi somišljenike, ki so prišli med nas zgolj iz nezadovoljstva do drugih obstoječih strank. Toda s takimi težkočami se bori vsaka začetna stranka. Treba pa bo gledati na to, da čimprej pride naš program vsakemu našemu članu v meso in kri. Takrat ne bo več kolebanja. Nihče se ne bo več oziral na to, kaj o nas pišejo in govorijo nasprotniki in se od njih daš uplvati, ampak bo za vse merodajno edinole to, kar pravi stranka. V tem smislu usmerimo naše bodoče delo!

Razno.

Ženska policija.

V Londonu so ustanovili posebno službo ženskih policajev. Te ženske so oblečene v policijsko obleko in imajo službo na cestah kot ostale varnostne straže. Ni pa njihova naloga, da bi lovile in aretirale hudodelce in pijance, marveč gledajo predvsem na to, da preprečijo obnašanje, ki vodi do aretacije. Predvsem pa je njihova naloga, da svare na cesti postopajoča dekleta, ki nadlegujejo pasante, ali pa ščitijo dekleta pred nasilnimi vsiljivci. Ta policija se je izborno obnesla in policijsko ravnateljstvo bo njihovo število še pomnožilo. Žensko policijo imajo že v več drugih svetovnih mestih.

Slepi vodnik.

Prošli teden je visela nad Londonom tako gosta megla, da se niti najstarejši stanovalci mesta niso znali orijentirati. V neki hotel je prišel Isaac Williams in ponudil deset šilingov onemu, ki bi ga povedel domov. Kmalu so našli človeka, ki je vodil trgovca po temnih ulicah in preko mostov do njegovega stanovanja. Ko mu je trgovec odšteval obljubljeno nagrado, je rekel vodnik: »Morda se bode te začudili, če vam povem in dokažem, da sem slep. Jaz sem dolgo časa hodil po teh ulicah, zato jih poznam tako točno, kakor bi videl.«

Klepetavost, koristna lastnost.

Neki angleški list priobčuje na temelju mnenja raznih zdravnikov o klepetavosti in zgovornosti članek, v katerem ta lastnost ni opisana kot negativna, temveč kot zelo zelo koristna lastnost. Marsikateri zdravnik rad vidi, če bolnik veliko govori, ker je to dobro znamenje in kaže veliko voljo do življenja. Nasprotno je bolnik, ki nič ne govori, gotovo zelo bolan in oslabiljen. Ugotovljeno je tudi, da poslanci in govorniki dosežejo višjo starost, kot pa ljudje, ki govore malo in zmerno. Ljudje, ki radi govore, so vedno zdravi — pravi zdravnik — ker govor pospešuje cirkulacijo krvi v možganih, kar je že samoposebi dokaz zdravega srca.

Stavka v Julijski Benečiji

je nastala, ker hočejo delodajalci tržiških in tržiških ladjedelnih znižati delavcem dnevne mezde. Delavci se borijo po vsi pravici proti takemu poizkusu, zakaj cena živila danes ni padla, ampak narastla. Cela javnost je na strani stavkujočih, le fašisti, ki so zvesti oprode vsake reakcionarnosti, so se postavili odločno na stran kapitalizma in ga podpirajo. Incidente, ki so se dogodili ob ti stavki, moramo pripisovati samo na rovaše te policijske stranke, te roparsko-bojne organizacije, ki ne pozna v svojem boju nikake morale več. Padle so bombe v Trstu. In najgroznejši slučaj je bil oni, ko so pobrali na cesti stavca Müllerja, ga vzeli v avtomobil, peljali proč, postavili k zidu in ga ustrelili kot psa. To dejstvo mora razburiti vsakega mirnega človeka in ga nahujskati proti fašizmu. Kdo danes najbolj hujska proti fašizmu? Fašisti sami. Niti eden pameten človek, ne more več simpatizirati z njimi. To je pribito. Ni čuda tedaj, da se je po tem dogodku ogenj še bolj razvnel in so kot v odgovor na to zločinsko dejanje stavko le še poostriili in jo med stavci raztegnili na vso Italijo, kot poročajo danes najnovejši listi. Kdaj se zadeva poravnava, še ne vemo. Razen tega, da listi ne izhajajo, se stavka v javnem življenju tako zelo ne pozna, ker železnice vozijo,

Le shodi so prepovedani tu v bližini mesta; tako so n. pr. prepovedali shod v Solkanu. Danes so fašisti precej oblastni tudi v sicer mirni Gorici in se bahajo, da je njih peščica zapodila množico delavcev. Na trgu sv. Antona so bili med zborovanjem vrgli dve bombi. Nesreče ni bilo. Iz kavarne »Adriatico« so bili nekega večera iztirali nekaj Slovencev. Menda so iskali komuniste. S takimi dejanji se pri nas pomirjuje ljudstvo.

Drobiž.

* **Komična bigamija.** V Lousvillenu je bil prijel neki Mr. Kong radi bigamije. Pri sodišču je prišla na dan nenavadna afera. Obtoženec je izjavil, da ljubi obe svoji ženi in da se tudi onidve med seboj ljubita. Prva žena je stara 36 let in ima 17 letno hčerko. Obe ženi sta potrdili obtoženecovo izjavo glede medsebojnih srečnih razmer. Prva žena je takoj zaprosila sodnika, naj izpusti moža na svobodo. Mož je rekel: »Moja prva žena mi je sama pomagala pri drugi ženitvi. Druga moja žena je stara ravno toliko kot moja hčerka in to naše razmere posebno olepšuje.« Prva žena je to potrdila in pristavila: »Ko mi je moj mož izjavil, da se hoče poročiti z Marijo (drugo ženo), sem rekla, da se jaz rada razstanem z njim, ako to želi. On pa mi je zatrjeval, da me ravno tako ljubi kakor Marijo. Zato sem predlagala, naj pripelje Marijo v hišo. Kmalu sem jo ravno tako vzljubila kakor on in danes jo imam raje kot svojo lastno hčerko. Tu se ne da nič pomagati, mi smo vsi srečni in ostanemo skupaj.« — No, to je pač čudež na zemlji!

* **Sin rešil življenje materi z lastno krvjo.** Neka dama se je morala te dni v eni londonski bolnici podvreči težki notranji operaciji. Takoj pri začetku operacije so zdravniki konstatirali, da je dama tako slaba, da je uspeh operacije zelo dvomljiv. Reši se jo lahko le na ta način, da se vlije v njene žile živa kri. Njen 24 letni sin, ki je čakal v predsobi rezultata operacije, je bil takoj pripravljen, dati svojo lastno kri, da reši mater gotove smrti. To operacijo je izvršilo pet zdravnikov ter pretočilo 3 litre sinove krvi v materine žile. Pacientka se izvrstno počuti ter bo lahko v 14 dneh zapustila bolnico.

* **Karlovi spomini.** Ze od nekdanj je bilo mnogo malih, a toliko bolj domisljivih ljudi, ki so mislili, da morajo izdati svoje spomine. Med te vrste ljudi spada tudi Karel Habsburg, sedanjí stanovalec na Madeiri. On je za svojega bivanja v Švici začel pisati svoje spomine in je dogotovil debel zvezek, v katerem opisuje poslednje dneve svoje bivše monarhije. Vse rokopise je izročil Julesu Sauerweinu, uredniku »Matina« in bodo kmalu prišli v tisk. Opravičeno pa se sumi, da je pravi avtor teh spominov — Cita.

* **Iz zgodovine dežnika.** Dežnik ni predmet kakega novejšega časa, nego se je pojavil že 800 let po Kristusu, seveda mogoče v nekoliko drugačni obliki kakor ga vidimo danes. V tisti dobi je biskup Tourski, Alcuin, poslal biskupu v Salcburg v dar dežnik s pripombo: »Pošljem Vam streho, katera naj vašo čestito glavo varuje pred dežjem.« To je dokaz, da dežnik v tistem času še ni bil običajen predmet za navadne ljudi, ampak zelo redka in dragocena stvar, ki je obstojala samo za posvečene glave.

* **Od učenca do doktorja.** Pretečeni petek je bil v Pragi promoviran

doktor filozofije Adolf Fischer, ki je bil svoj čas mizarški vajenec in se je že tedaj pridno učil, kadarkoli mu je dopuščal čas. Z 20. leti je vstopil v šesto gimnazijo. Za časa vojne je bil ujet v Rusiji. Posrečilo se mu je po-
begniti od tam in potem je maturiral v Pragi. Novi doktor Fischer govori pravilno sedem jezikov.

* **Pošteni lopovi.** Neka tržaška prodajalka, ki ima svojo malo trgovino v neki veži, je neko jutro zapazila, da ji je čez noč izginila velika stenska ura. Mesto nje je našla na zidu prilepljen listič z besedilom: »Gospa, mi smo siromašni lopovi toda poštene. Ukradli smo vam uro, a pustili smo van' zanjo eno liro.« Prodajalka se ozre po trgovini in res najde na mizi eno italijansko liro. Seveda si ona nikakor ni mogla raztolmačiti, kako vendar se zamorejo lopovi prištevati poštenim, ko puščajo eno samo liro za veliko stensko uro.

* **Odkrit misteriozen zločin.** Pred letom je izginil v okolici Romana 66-letni kmet Desire Rolet. On se je razstal s svojo ženo ter živel zadnja leta z zloglasno žensko Berto Galier. Ko je Rolet izginil, je policija uvedla preiskavo, ki pa je potekla brez uspeha. Pred nekaj tedni pa je umrla Berta Galier in njeni dediči so našli v spalni sobi skrito moško okostje. Gotovo je, da je Galier umorila svojega ljubimca in truplo skrila v svoji spalni sobi.

* **Triletni morilec.** V Valley Fallsu je bila zadavljena triletna deklica Mary Szpila. Igrala s je na dvorišču z dečkom Johnom Buckeom, ki je bil le nekaj mesecev starejši od nje. Deček je privezal deklici vrvice okoli vratu, drugi konec vrvice je pa pri-

rezal za kolo brusa. Potem je pa tako dolgo vrtel kolo, da se je deklica zadavila. Na vprašane, zakaj je to storil, je hladnokrvno izjavil, da je deklico zato usmrtil, ker je ni mogel trpeti.

Za kratek čas.

Zaletel se je: Sodnik: »Vi nočete torej o celi tatvini ničesar vedeti! Ali zamorete morda dokazati alibi?« (odsotnost na drugem kraju).

Obtoženec: »Seveda! Onega večera smo vendar čisto drugje vlomili!«

Ponižna zahteva: Vodja tovarne: »Obžalujem, da vas ne morem zaposliti — sedaj imamo sami prav malo posla.« Prosilec: »Le nekaj malega bi prosil — veliko itak ne maram delati.«

Nasedel je: Nečak: »Prosim vas stric, ali mi zamorete menjati sto dinarjev?« Stric: »Kako pa prideš vendar ti do stodinarskega bankovca?« Nečak: »Saj ga tudi nimam. Hotel sem le vedeti, če imate vi denar pri sebi!«

Vzor soproga: »Sploh ne razumem, kako se zamorejo ljudje vedno pritoževati nad draginjo mesa! Jaz in moja obitelj štejejo skupaj trinajst glav, in vendar izhajamo dnevno s pol-drugo kilo mesa. Moja žena mesa ne mara, devetero otrok ga sploh ne dobi in obe služkinji ga ne potrebujeta; — za me pa itak zadostuje!«

Olajšilna okolnost: Sodnik: »Torej vi ste zagnali Mlinarjevemu Jancazu vrček v glavo!« Obtoženec: »Da, toda vrček je bil že počen!«

Dober izgovor: Ona: »Dragi mo-
žiček, kako to, da moraš biti vsak večer v krčmi?« On: »Glej, draga žena, če bi ostal vedno doma, bi vendar ne mogel nikdar občutiti hrepene-
nja po tebi!«

Vesten državljan: »Oho,« je vzkliknil zaradi upornosti in nasilnosti prosluli mesar Šiškar: »naj še kdo reče, da nisem dober državljan: vsako leto plačam svoje davke in še 2000 dinarjev globe povrh!«

Iz vojašnice: Narednik (pri nočni viziti): »Tu pa zopet nekdo smrči, kot bi hotel noč v dva dela prežagati!«

Hladnokrvnost: Židovski krošnjar (ravnokar na cesto vržen): »Potrebujete li morda tablico z napisom: Krošnjarjenje prepovedano?«

LISTNICA UREDNIŠTVA

Deficit Kranjske industr. družbe. V zadnjem dopisu, ki je izšel pod zgorajšnjim naslovom se nam je vrnila napaka. Konstatirati smo hoteli, da postopa lojalno glavni ravnatelj KSD gospod Noot in ne Moroh kakor je bilo pomotoma tiskano.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«. Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik Vladimir Kravos.

JAKOB FLIGL

Ljubljana, Prešernova ul. 5

stavbeni in galanterijski klepar, napeljevalec strelovodov, krite lesno-cementnih streh, popraviljanje in barvanje zvonikov brez odrov specijalni oddelek za popravo hladilcev, avtosvetilk, generatorjev in blatolovov se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cene zmerni, Postrežba točna!

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potrebščine priporoča po najnižjih cenah 11-15

M. KUŠTRIN

Ljubljana
Dunajska cesta št. 20

Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor
Jurčičeva ulica št. 9.

Veselo in srečno novo leto

želi

trgovina moških oblik in manufakture

IVAN SAX

Ljubljana, Stari trg št. 8.

ter se priporoča po ugodno nizkih cenah.

Srečno in veselo novo leto

želi

Leskovic & Meden

LJUBLJANA.

Srečno novo leto 1922

želi svojim cenjenim odjemalcem

Fran Bernhardov sin

Gustav Bernhard

trgovina porcelana

MARIBOR, Aleksandrova c.

Srečno novo leto 1922

želi tvrdka

SCHENKER in COMP.

transportna delniška družba

MARIBOR

Aleksandrova cesta.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem obiskovalcem kavarno »CE TRA« poleg znamenitega mosta in se priporoča s spoštovanjem

ŠTEFAN MIHOLIČ

Ljubljana, Sv. Petra nasip.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim gostom in se priporoča za nadaljni obisk

kavarna »MERKUR«

MARIJA IZLAKAR, Ljubljana, Židovska steza.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

ALOJZIJ ŠINIGOJ

trgovina z mešanim blagom

Ljubljana, Sv. Florijana ulica.

Srečno in veselo novo leto 1922

M. Kuštrin

Ljubljana. - Maribor.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem in se nadalje priporoča parna pekarna

Jean Shrey, nasl. Jakob Ravčič

LJUBLJANA, Gradišče št. 5.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim naročnikom

JOSIP REICH

LJUBLJANA, Poljanski nasip.

Tovara za barvanje, kemično - čiščenje in svetlokalnica.

Srečno in veselo novo leto

želi svojim odjemalcem

KATI OVSEC-DRŽAJ

trgovina z vinom in žganjem ter mešanim blagom

Ljubljana, Sv. Florijana ulica.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem tvrdka

ODON KOUTNY

orodje in tehnično podjetje

Ljubljana, Kolodvorska ulica 28.

Srečno in veselo

novo leto

želi cenjenim odjemalcem ter se priporoča še nadalje za cenjeni obisk

Bogoslav Kalaš,

slastičarna.

Ljubljana - Židovska ulica 3.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

ALFRED STADLER

trgovina na drobno in debelo z galanterijskim in mešanim blagom

LJUBLJANA - Sv. Petra cesta 23.

Srečno in veselo novo leto

vošči vsem svojim odjemalcem

K. PEČENKO

zaloga usnja in čevlji, potrebščin

Ljubljana, Sv. Petra cesta 13.

Srečno in veselo novo leto

želi

A. PRAČEK

trgovina in izposojevalnica koles

Ljubljana, Sv. Petra cesta 43.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim gostom in se priporoča za nadaljni obisk

kavarna »EGIA«

ANA ČUFER, Ljubljana

Turjaški trg.

Uradništvo tajništva Narodno-socialistične stranke želi načelstvu, klubu obč. svetovalcev in vsem članom prav srečno in veselo

novo leto 1922.

Srečno in veselo novo leto

želi

Ignacij Žargi, „Pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 3.

Srečno in veselo novo leto

želi elektrotehnično podjetje

Leopold Tratnik,

Ljubljana - Maribor

v Ljubljani.

Srečno novo leto 1922

želi vsem svojim cenjenim posetnikom i. t. d.

OGLASNI ZAVOD

I. SUŠNIK, MARIBOR

Slovenska ulica 15.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim gostom ter se priporoča za nadaljni obisk restavracija »ZLATOROG«.

IVAN KOČEVAR,

LJUBLJANA - Gosposka ulica.

Srečno in veselo novo leto

vsem cenjenim odjemalcem.

Drogerija

Anton Kanc,

Ljubljana.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim naročnikom, posebno kmetijskim zadrugam in konzumnim društvom

Gospodarska zveza Ljubljana.

Podružnice: Celje, Kranj, Novomesto, Radovljica.

Brzjavni: Gospodarska, Ljubljana.

Somišljeniki širite „Novo Pravdo“ in pridobivajte naročnike!

VELIKA IZBIRA OTROŠKIH VOZILČKOV DVOKOLES IN ŠIVALNIH STROJEV PO CENI:

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg št. 28.

Sprejme se v polno popravo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otroški vozilčki šivalni in razni stroji.

Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozilčkov, Ljubljana, Karlovska cesta.

Priporočajoč dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah, prosim za obilen obisk —

FRANJO STIKLER
Restavracija juž. kolodvor Maribor.

Franc Brumat

Ljubljana

8-12

Usakovstvo manufaktur

Mestni trg
št. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

18-14 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Kapital: 20.000.000 kron.

Rezerve okrog 6.000.000 K.

Slovenska eskomptna banka

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1.

Interesna skupnost s „Krvatsko eskomptno banko“ in „Srbsko banko“ v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut - eskompt menic, terjatev, faktur - Akreditivi - Borza. 20-5

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg 8 Wolfova ulica 1 — Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi

obrestuje hranilne vloge
in vloge na tekoči račun

4¹ | 0
z | 0

čistih brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljen septembra 1919. Prometa v lanskem letu nad 128.000.000 K. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Vabilo na podpisovanje delnic.

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 4. maja 1921 št. 2337 dovolil podpisanim ustanovitev delniške družbe z imenom

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani je z razpisom z dne 25. oktobra 1921 št. 7204/21 potrdilo predložena pravila.

Po §§ 3 in 4 potrdjenih pravil znaša delniška glavnica 4.000.000 — K in je razdeljena na 10.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400 — K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavnica se sme s sklepom občnega zbora zvišati do 15.000.000 — K z izdajo nadaljnjih delnic. Osnovno glavnico 4.000.000 — K oddamo v javno subskripcijo i. s.

10.000 delnic po 400 — K nominale.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji takoj v gotovini vplačati.

Delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

- Člani Jugoslovanskega kreditnega zavoda r. z. z. o. z. v Ljubljani imajo predpravo, da vzamejo za vsak svoj delež pri zavodu po eno delnico Jugoslovanske kreditne banke po kurzu 400 K za komad in 40 K za stroške izdaje.
- Preostale delnice se nudijo nečlanom v subskripcijo po kurzu 500 K za komad prištevisi po 40 K za stroške izdaje za vsako delnico. Kolikor znaša izkupilo za izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade po § 3 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu banke.

Podpisovanje delnic se vrši v času od 20. decembra 1921 do 20. januarja 1922.

Prijave sprejemajo:

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marijin trg št. 8 in njegovi podružnici v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani in njene podružnice v Novem mestu, Rakeku in Slov. Gradcu.

Slovenska banka v Ljubljani in njeni podružnici v Dolnji Lendavi in Novem Sadu.

Jadranska banka v Beogradu in njene podružnice v Ljubljani, Celju, Mariboru, Kranju, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Caftatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jasi, Korculi, Kotoru, Metkoviću, Šibeniku, dalje na Dunaju, v Trstu, Opatiji in Zadru.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

Subskribentom se bo o dodelitvi delnic poročalo. Kdor spleh ne bi dobil delnic, ali manjše število, nego jih je podpisal, prejme povrnjeno celo, odn. delno v-sto svojega vplačila.

Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. — Delnice se izroče pozneje proti izročitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah. Po §-u 11 pravil daje na občnem zboru vsakih 10 delnic po en glas.

Jugoslovanska kreditna banka ima nam n pospeševati razvoj in povzdigo pridobitnosti, produkcije in kupčije obrtnega, trgovskega, uradniškega in kmetijskega stanu. Družba ima pravico vršiti vse vrste bančnih opravil in kupčij. Želeti je, da se obrtniki, trgovci, uradniki in kmetje oklenejo novega zavoda ter se v obilnem številu odzovejo vabilu na podpisovanje delnic.

V LJUBLJANI, dne 15. decembra 1921

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z. o. z. v Ljubljani; Anton Pesek, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani; Branko Hlavaty, hišni posestnik in veletrgovec v Zagrebu; Dominik Čebin, upravnik in posestnik v Ljubljani; Dr. Ferdo Černe, odvetnik v Murski Soboti; Ivan Dobraj, hotelir in trgovec v Murski Soboti; Josip Benko, hotelir in veletržec v Murski Soboti; Franc Čeh, trgovec v Murski Soboti; Ljudovik Brumen, hišni posestnik in trgovec v Murski Soboti; Janko Korže, ravnatelj v Murski Soboti; Dr. Janko Leskovec, odvetnik v Dolnji Lendavi; Josip Toplak, hišni posestnik in veletrgovec v Dolnji Lendavi; Adam Bohar, posestnik in mesar v Dolnji Lendavi; Ivan Kokot, trgovec v Dolnji Lendavi; Franc Kac, trgovec v Dolnji Lendavi; Franc Bedič, trgovec v Dolnji Lendavi.